

KRONIKA

MOR. HUZOVÁ

7-1244

OKRESNÍ ARCHÍV V OLOMOUCI

š 1-70

ARCHÍV OBCE
MORAVSKÉ HUZOVÉ

124

Spomínková kniha
obce

Hor. Puzové od r.
1918 - 1922. (incl.)

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

Historické doby, které jsme prožili a které jistě Uvod.
 prožíváme, přímo nutí, aby byly pro budoucnost pokud mož-
 no nejvěrněji zachovány. Malou ale důležitou složkou pro
 rovnomenání důležitých dějů celého národa jest v každé
 obci dobře vedená pamětní kniha, či kronika.

Ž Obce Mor. Hurova rozhodla se k zachování důleži-
 tých událostí v obci pro budoucí generace založiti pamět-
 ní knihu, která vstupuje dnem 1. května 1921 na Novětm
 svátek v život.

Udání založení pamětní knihy bylo následující: Obec Obecní
 zastupitelstvo: Starostou obce Louka Rudolf ml. rolník č. 40, zastupi-
 telstvo
 1. náměstkem starostovjím Lukáš Josef č. 17, rolník, 2. náměst-
 kem Ulkoš Jan č. 43, rolník, zastupcem osady Benátky: Novák
 Jaroslav č. 13, rolník a hostinský, zastupcem osady Stádko
 Štěpka Mikuláš č. 4, rolník. Imenovaníel jít jest pároveň
 členy obecní rady. Členy obecního zastupitelstva jsou dále pa-
 Mor. Hurovou: Novák Antonín č. 56, obecní pokladník, rolník,
 Vašiček Hynek č. 73, obecní hospodář, domkář a papírovatel,
 Malý Jaroslav č. 39, rolník, Lvořil František č. 68, úředník, La-
 plětal Jan č. 47, domkář, Škocan Jan č. 64, dělník, Stochleba
 Jeneš č. 11, rolník, Ja Benátky: Fryboř Štěpán č. 1, rolník.
 Za Stádko: Hübner Štěpán, domkář č. 25, Vágnr Jaroslav
 č. 6, tesář a rolník, zastupce Němců.

Uvedení pamětní knihy přivzal proražím starosta Louka.

Obec
Moj. Hurova
její rozšíření

Obec Moj. Hurova jako politická a správní jednotka jest v nynějším svém složení od 18. prosince 1919, kdy byla připojena bývalá obec Stádko. Stalo se tak z toho důvodu, že obecní výbor stádkelský - ovšem německý - raspal převratem 28. října 1918 a nevyhověl výzvě Okresního Národního Výboru, aby české většiny stádkelské dal spravedlivě zastoupení ve správě obce. Žádosti české většiny stádkelské bylo vyhověno o připojení k obci Moj. Hurově a tak 18. prosince 1919 oba staré obecní výbory - hurovský a stádkelský - složily správu nové velké obce Moj. Hurově za přítomnosti správce okresní správy politické ve Šternberku p. Dra Dobala do rukou nové jmenované Správní komise šestčlenné. Přičleněny jsou tedy k obci Moj. Hurově dvě osady: Benátky a Stádko.

Poloha
vesnice

Vesnice Moj. Hurova rozkládá se větším dílem na pravém břehu potoka Hurovky v severním výběžku úrodné Hane. Jenže tato rýmská úroda předpokládá pilnou předchozí práci zemědělců. Celková rozloha katastru obce jest 652 ha a osady Stádko 215 ha vesměs poli a luk. Vesnice jest položena směrem od severu k jihu, jin část - Dedinka - žvaná líní směrem východním. Tato část byla při zakládání vesnice, čemuž svědčí její poloha při potoku. V jejím místě připomíná se u r. 1373 poplavení dvůr šternberského velkostatků. Název Dedinka vysvětluje se poměrem jejím k větší části vesnice „Dedina“ - Dedince předtím se jvi. Prajsko, což má svůj původ jednak od války r. 1866. a „Prajskem“ - jméno - kterého důvod hlavní spočívá v častém nepřátelství omladiny - ovšem ve smyslu dětské hry - mezi Dedinou a Dedinkou, což vzhledem ke čarovosti kdekdejší války s Pruskem vyúslo „nepřátelství“ strany předtím „Prajsko“. Jiní část vesnice líní při jilnici směrem ke Štěpánovu nazývá se „Mocíadlo“, což má svůj původ od mocimí lna

její části
Dedinka

Mocíadlo

a konopi i bývalém močále, jimiž byl zavezen r. 1897 a 1898 robotní
arice na dvo močálu se vorily okoviny z kůh štěpanovských - pušla-
ník 70g, chotlárník 35g a osmiletník 17 1/2g, k čemu ruční pra-
ce konali domkáři. Na okoviny se navářila flína z potoka u
kamenného mosta a přebytkná flína při stavbě silnice.

Okolí obecního domu naryvá se „U Panstvího“, kterého pojme. U panstvího
novám' předělalo pro párech oficirůch, kteří bývali ve pminěním
domě a pro něž byly vystaveny malé, od sebe oddělené světničky
připomínající celý klášterní.

Severní úp vesnice rozložený v kotlině u hrbitova sluje Hřbitov
„Hřbitov“, jehož jméno samo povídá, je se tam dolovalo na
hlínu, z které byla vystavena kdysi vesnice. Stráně okolní
bývali již v polovině 19. století vysazeny vinem, broskvením a
marněm, pole pak bylo osazeno ovocnými stromy. Poblíž sil-
nice byla studně, která jsou přikryta prkny stala se osudnou
Pro obdělávání pminěního pole z Lapštallem Rudolfem přišly
kone z Nečasného Cyrila č. 38 na svo osudné místo a při pře-
práhání jich z prospěchu do bran pminěly najednou prkny
svého průvodce do pminěné studně. Po velké námaze a po ro-
brání studně jedarilo se kone vyprostiti z trapného něko-
lithodinového vězení. Jako pářakem vyvářla tato pára ko-
m' ar' na několik patřinůch bez úvaru, ačkoliv několik hodin le-
žel jeden na druhém, ba při vyvedňování horní špiš spadl
znovu na spodního. Cožak tento případ se stal za jarních
polních prací v roce 1905 ani pod hrd' ranní. Kone byly vysvo-
řeny po polemí kypce. Udělal tato stromářdila velké pa-
stupy řadu z sřech okoli. Tento udělalosti pminěla také navřdy
pminěná studna - památka to kdysi pěkné patřady - nyní ho-
lého pole a vypráhých straní. Škoda je idnes nevyužívá se čep-
slunných straní těchto.

Přiléhající hrbitov paloren byl roku 1789 a povoleni k Hřbitov

jeho přívání bylo uděleno 14. ledna 1793. Hřbitov byl rozšířen roku 18 darováním části pozemku (straně) p. Kvočkem Františkem, hostinským č. 37. a koupí části pozemku od p. Smetany Josefa, rolníka č. 10. Hřbitov jest společným pro Mf. Hurovou a Jenátky.

Kostel.

Na místě nynějšího kostela byla původně kaple vystavená roku 1746, která později byla rozšířena na nynější velikost. Kostel byl důkladně obnoven roku 1878 nákladem 3800 r. r. m. Je částicemi složil dobrodyncové, částicemi občané a byl kdysi zejména porázen nový oltář a pašková křesba nahrazena brádicovou. Sakristie byla přestavěna na nynější podoba roku 1904.

Škola

Škola v Mf. Hurově vystavěna byla v roce 1864 na místě staré školní budovy pocharující se počátku 19. století. Školní budova však měla pouze jednu učírnu, nyní je 11 tříd a byl pro správce školy, kdysi nyní je první třída a radnice v severním křídle byla přestavěna na září roku 1884. Nynější byl uctěn v počátku 19. století kdysi radnicí.

Fara.

Farní budova byla vystavěna roku 1886 a milodaru.

Locha sv. Trojice.

Locha sv. Trojice byla postavěna roku 1812 a pocha sv. Jana roku 1892 p. Rasim.

Vodovod města Stemberka

Vodovod města Stemberka byl postavěn v letech 1899 a 1900 na severním břehu Hurovky u kamenného mosta. Zohvířil pro obec nemá žádného významu, ačkoliv jin při trochu obětivějším vyjednávání mohlo být jisti docíleno pro obec velkých výhod. Jakou výhodou mohlo být třeba zavádění potrubí do vesnice pro případ porázu. Opilníci vodovodu raději nemluví. Po dlouhém vyjednávání dosáhla obec rozhodnutí zemského výboru, je město Stemberk jest po-

vinno zaplatiti p každých 100 q uhli' poplatok - 1K na u-
 pravu cesty od sv. Jana k vodovodu. A smi to replati. Ines
 bude šiko od miesta nice stovci na stavbu šiko silnice, kedyž rami-
 nita u vodovodu pohon parni' a elektricky'. Žadalo se vidy velmi
 mnoho a na konce se nedosahlo ničeho. A smi smitlu měla obec
 za posledních 20 ai 30 rokov stále.

Takovým neprorivavým jednáním nejvíce utrpěla ^{obce} stavbi
 silnic. Roku 1886 byla vystavena podélím jednání okresní sil-
 nice Šamberk, - Mor. Hurova - Štěpánov a od té doby stavba
 silnic u nás úplně usmula, patim co naši okoli a hlavní říuce.
 ke vesnice horské vesle stavily za naše peníze nákladné a
 často plynké silnice.

Silnice

Cesty obecni jsou celkom v dobrém stavu, ale vzhledem k
 tomu, je jsou vesmís v rovine, nárko polovine, byvaji za delší-
 ho destiveho počasí podrimního a jarního pnačné rovno-
 cine. Ta okolnost pobiri také ku stavbi silnic. Z narivem
 okr. hejtmanství byly všechny cesty roku 1898 přeměřeny a
 podávám zde jejich délku dle tohoto měření:

Cesty.

- Cesta do Hnojic --- 762 m
- " " Libušě 571 "
- " " Benátek-Pivni 2460 "
- " " Starova 1368 "
- " od Starova k Benátkám 1300 m
- " od silnice do Šadla dědinkon 1108 m
- " do Lodičnice 718 m
- " vesnici na druhé strani 200 m

Celkem spojovací cesty měří 8481 m.

Cesty polní měří celkem 10.589 m usice jednotlivě

- Cesta právníková --- 1171 m
- " nova --- 1750 "
- " na širokém --- 1458 "

cesta jukorova	-----	1564 m
" " odbočka k hráři	-----	182 "
" smokova	-----	714 "
" " stádeleke po dól	-----	880 "
" odbočka po stádeleke hranice	-----	260 "
"	-----	600 "
" hájova	-----	960 "
" na Majlant a loučky	-----	380 "
" hranice k lukám	-----	670 "
Most kamenný má délku 14 m, šířku 1/2 m		
" dřevinný " " 12 " " 1/2 m		
" na dělnice " " 11 1/2 " " 1/2 m		

Nárvy
pole

Nárvy jest i pole jsou většinou odvozeny od své polohy
bude od blízkých vesnic (od Hnojic, od Stáda, Staranova a 4d.)
bude od své polohy při cestách (mnozí cestami od Hnojic, Benátek)
nebo dle určitých objektů (u váhy, u kapličky, u mosta a ta)
nebo mají sverarne nárvy jako v Čunově (dle bývalého rybníka)
v rybníku (rovně bývalý rybník u vesnice), "oklančka", "dolečky", "a"
"od koutek", "skvaroněk", "smoha", "trata", "široké", "hruba strana."

Osada
Benátky

U katastru obce Mo. Hurové ani půl hodiny k jihu se
rozkládá osada Benátky s tající 103 obyvateli v 17 číslech
domovních. Připomíná se jí v roce 1396, kdy polnosti její
náležely velkostatku šumberskému. Osada jest mlynská ležící
při Českavě, který však následkem regulace Českavy v roce 1913
byl přeměněn z vodního pohonu na plynový. Mlýnským je
jist rybník Jak Martin.

Okolí

Směrem západním jest ve vzdálenosti asi 1 km vesnice
Libuš Jilkov, za ní se rozprostírá velká vesnice Přípa-
nov (asi 2960 obyvatel) K severu ve vzdálenosti 2 km jsou

místčko Hnojice a směrem severovýchodním orada Sta-
dlo, pitavci 182 obyvatel v 29 domovních ústech. Ve směru
východním jest vesnice Starov.

Obce Mgr. Hurova přísluší k hejtmánství šternber-
skému, jehož okresní místo Sternberk leží směrem severo-
východním na potoce Hurovec, po Sternberk šitka pvaním.
Rovněž okresní soud a berní úřad jest umístěn ve Sternber-
ku. Klášter plavne místo císařského pana Sternberka bylo v pro-
dejší době úplně poníceno, ale dnes po přivratě zase se
hlásí čistý řivel o své práva. Tomu dovědčuje příjma
3 třídami česká škola umístěná v krásné polovině klá-
šterě vévoděním celému kraji. Správcem školy jest dlou-
hobylý dějní učitel p. Zapletal Petr z Chvalkovice.

Okresní školní rada a okres. finanční ředitelství, do je-
hož obvodu působnosti dějní obec náleží, jest umístě-
no v Blomouci. Poštovní a telegrafní úřad jest ve Štěpánově,
stejně i řelerniční a četnická stanice. U obchodních a živnosten-
ských pářitostech jest obec podřízena Obchodní a živnostenské
komorě v Blomouci.

Pokud se týče náborěnských poměrů, byly tyto až do posled-
ního počítání lidu (15. února 1921) klibně a jednotně - všichni obča-
ně byli náborěnství římskokatolického. Před počítáním lidu pa-
pustila své koriny také v naší obci nová církev československá,
vzniklá potřívím reformního kněžstva od církve římskokatolic-
ké a řádajícího řavedemí matěřského jazyka jako bohoslužeb-
ného jazyka, roušem celibátu a jiné. Příslušníků církve českoslo-
venské jest asi 50 i s ženáčkami. Římsko-katolická farní obec
Mgr. Hurova jest podřízena arcibiskupství v Blomouci. Farářem
jest nyněodp. Křiváček Jan, bývalý vicesuperior v semináři v Blomouci,
rodem ze Slezska.

Okresní
místo
Sternberk

Přibuzné
úřady

Náborěnské
poměry

Učitelé
M. H. Hurové

Správem dvojtřídní obecné školy jest p. Černoš
Chibor a učitelkou pi' Chudá Vlasta roe. "Rimská", p. ději ro-
dačka, učitelkou ručních prací pi' Ryšparova Karla.

Štáde.

Správem jednotřídní menseinové jistké školy ve Štáde
jest p. ději rodák p. Ujmanek Jan. čís. 36.

Jinší data týkající se školy, fary a kostela jsou v přísluš-
ných pamětních knihách - školní a farní.

Spolky

Spolkový život jest v obci dosti živý a soustředěn jest
hlavně v Čáborné Národní jednoty a v Větoevičině jednoty Sokol.
Mládež jest sdružena ve "Sdružení mládeže Rep. strany církevně-
venkova".

Obchody a
živnosti.

Obchod a živnosti jsou málo rozvinuty. V M. Hurové jsou
dva obchody navíc pi' Rychtrové Josef v čís. 36. a p. Svovila Františka
čís. 68, ve Štáde pak menší obchod pi' Ruskové. Hostince jsou v
M. Hurové 2: u p. Kocírka Františka č. 37 a p. Ujchodila Fran-
tiska č. 5a. o nálev vína u p. Svovila. V Jenátkách jest hostinec "Plona"
nebo "Sekera" rvany pro dřívější velice rázné majitelce, nahrazení
nyin pi' Novákovi Jaroslavovi. Ve Štáde jest obecní hostinec ad-
ptovaný Němci v roce 1912, v obecní nemocnici a hostinec p. Ujmanka
Karla č. 1. Pro 29 čísel o 182 duší více než dříve. Z živnostníků jsou
v obci pouze 2 kováři p. Daník v nové kovárně vystavěné v. 1920 a
p. Volf Antonín v kovárně p. Vítka. Ve Štáde jest obuvník Pottorf Jan.
Jiných živnostníků není toho času.

Počet obyva-
telstva

Obyvatelstva v obci od posledního sčítání lidu v roce 1910
ubýlo, což vzhledem k plnohodnotné krvavé válce a k bytové nouzi pa-
viněné bytovými zákonem-ochranou nájemníků - jest přirozeno.
Kvůli srovnání uvádím výsledky dřívějších sčítání lidu.

Roku 1880 napočítáno v M. Hurové:

domů: 73,	obyvatel: 568	p. toho mužů: 243	žen: 325
Roku 1900			
M. H. domů 80	" 585	" 299	" 307
B 13	123	66	57

Roku 1910:

M.H. domů: 81, obyvatel 553 r. toho m. v. jin
 B. " 15, " 113
 celkem: 96 " 666

Roku 1921.

M.H. domů: 82, obyvatel
 B. " 17, "
 celkem: 99

U pramu přistupuje osada Trádko:

Značný úbytek obyvatelstva pravimla 4 leta 'krvava' Uvnik vál.
 tragedie světové války, která se přitkala nečekaně a jako rítí ky, světové a
 ci se lavina stihla nebou celý svět. Nikdo z nás netušil pamat, vliv její
 něho 29. června 1914, kdy oči všech sehnú upíraly se k velkolepí, na naši obec.
 mu sokolskému sletu v Brně, je tento den stále pamínkou
 dlouholeté krvavé války připravované despotickým Vilémem
 s vědy poslušnými Habsburky. Osudné koule usmrtivší toho
 dne následníka trůnu Ferdinanda s chotí Žofíí v Sarajevě neby-
 ly příčinou, rybré jen pamínkou nás ledujícího hrozného obama-
 tu tak dlouho Vidmí a Berlínem pečlivě připravovaného. Roz-
 poustaví se světová bouře pastihla naši klidnou vesničku v
 nujpříbější práci jínové. Konily se již jita (právníce) kazy v sobu
 tu července 1914 dopoledne kolem 10 hodiny ráhoukala trubka
 nešťastného automobilu dopravujícího pokrytecké manifesty
 „Mým národům“ a mobilisační vyhlášky. Jako blesk rozletla
 se zvěst o vypovězení války pro vesnici i polích a každý spěchal
 přesvědčiti se na vlastní oči o pravdivosti nemorné do se
 doby právy. Radostná nálada z bohaté jíné rázem pomirela

a na jejím místě ukostil se pláč žen a dětí a tupý pohled mužů. Bylo nutno uposlechnouti nenáviděného hlasu ať se pátá tou pěstí neboť půstali jsme osamoceni jako tonoucí uprostřed širokého oceánu. Následujícího dne v neděli v polodni opouštěli první branci vesnici. Ukládali se i své přiburné, je se do měsíce vrátí, domnívajíce se, je vše to skončí jako pa anure Bosny a Hercegoviny. Jatem po celé 4 roky odcházele, za nimi nové a nové oběti doplňovali jejich decimované řady. Celkový počet těch, kteří museli opustiti domov a jiti proti světnu převéstečím bojovati se svými bratry slovanstými, jest v Mor. Hurove asi 120 a v Zentkách asi 30, celkem tedy 150 mužů mimo ještě četné příslušníky Galieci mimo obec. Z těch se jich nevrátilo 16 v Mor. Hurove a 3 z Zentkách tedy 12,6 procenta. Blivší podrobnosti o padlých a nerrástrých budou uvedeny po rjištění blivších dat u příležitosti válečné Památníku padlým. Invalidi vrátili se rovněž několik, z nichž největší invaliditu utrpěli Frnška František, syn Frnky Jana, domkář č. 45 - prátku ruky ar po rápěsti, Chuda Václav, krejčí v Zentkách - prátku jablka pravého kloubu u nohy. Uychodil František, hostinský č. 5a, prátku ukarováčku pravé ruky, Frýbort Václav, syn Frýborta Jozefa v Zentkách č. 1. - práčem nohy. Smrtelnou nemoc si přivodil v války: Poláček Anselm, ka-pelník č. 24, výborný herec-ochotník, Táborský Jozef, obuvník a domkář č. 74, Lukáš Dobroslav, syn Lukáše Jozefa č. 17, nadaný absolvent státní hospodářské školy v Přerově a Stojákal Flori, učitel, syn Stojákala Stanislava, rolník č. 13. Všichni v krátké době podlehli v nejlepším věku. A všichni ostatní účastníci války válečné vrátili se s více méně obřisným zdravotím ale ne plněnou zdravotností a pširitostí.

Než Morana ráčila krutě i meri starším občanů domo rústavšimi, z nichž mnohý opustil svoje hospodářství a

Invalide

paruchal na něm bezradnou vdovu. Jako rájmarou statistiku uvádím, je dle druhého stavu jest v obci 36 vdov a pouze 8 vdovců. Během války - díky vorným opatřením, nevyskytl se u nás žádný případ nakarlivých nemocí (bylo prováděno nucené očkování proti nestovicím a dobrovolně proti cholere a tyfu), až teprve na samém sklonku a po převratě krutě ráčila epidemie jvana španělska chřipka (dle svého původu). V některých krajích ráčila velmi krutě, u nás bohudíky vyřádala si pouze 4 oběti, za to však vyrvala z našeho středu osobu nejváženější, pravěho dobrodince celé obce - p. starostu Fiefenbacha An. Sonina, rolníka č. 35, v nejlepším věku 40 let. Po dobu celé války - tedy v dobách nejhrošších - pečlivě se staral v obce a všechny občany a často sám a svým majetkem zachraňoval obec i jednotlivce před persekucí a jinými válečnými nepříjemnostmi. Pohřeb jeho byl manifestací obrovskou celé obce, které jemu přišlo vzdát poslední dík za všechna prokázaná dobrodíní. Let budí jeho památce.

Španělská
chřipka.

Umrti starosty
Fiefenbacha

Čechod polika statných a pracovitých mužů bylo velmi pocítovati v hospodářství a nedostatku tento stával se čím dále citelnějším, takže vojenská správa byla nucena přidělovati na jiné a jiné polní práce vojáky-rekonvalescenty a rajátee. V naší obci byly hned v roce 1915 a 1916 na práci vojáci-rekonvalescenti, v roce 1917 - 12 italských rajátee, kteří přijeli do vesnice v hrozné ruborčeném stavu - hladem jali syrové řemáky, cibulovou nat) a třetina jich byla v několika dnech po rádném nasycení dopravena do nemocnice, kde většinou obrátku podlehli. Zbylí opustili vesnici až v prvních dnech po převratě. V roce 1918 konečně nám přidělili 14 Rusů, kteří úplně zdomácnili mezi námi, takže poslední

Nedostatek
pracovních
sil a jejich
nátrada.

dva z nich Káster Zajka z Utek. Poháčka, Ujrd Afilitopoloky,
 Gab. Tauricijská, Krejčí, pamětný u pi. Lisimové, Jenovský c. 18 a
 Ivan Krivous, z Charkova, pamětný u p. Bayona Tomášec. 27,
 opustili Jurovou z Vanouček r. 1920. Někteří opustili Sajně vesni-
 ci hned v roce 1918 a dali se přímou cestou uprchlých rajatéri
 ruských směřující od naší vesnice k Vesce a pak na horami ke
 Krakovu a přes frontu do Polska. Polské vojsko však ukonči-
 li toto cestování a mnozí se vrátili zklamání z Polska zpět.
 Naši práce byly z počátku nevyhnutelné, avšak brzy si je osvojili. Z
 naší strany zase se mnozí přinutili jejich rodným jazykem. Za věci-
 rná a hlavně v neděli odpoledne pravnil jejich originelním zpív. Hou-
 ho čte na foto obrátek v promínáno.

Práci mluví musely však zastávat z velké části také ženy, kte-
 ré udaly se však zahnat. Z koní pracovaly a to docela obta-
 ní.

Současně s mluví byly povolány koně, jejichž cena vzhledem k
 velkému úbytku rapidně stoupala a dosáhla vrcholu v roce 1920 kdy
 3-4 letý kůň měl cenu 20 až 30.000 Kč, tedy vlastně celý majetek.
 Chov koní zasáhla válka tímto rámu, neboť skoro úplně vybla-
 dila velmi dobrého koně moravského, jenž byl nahrazen většinou
 koni domácími z Uher - švicemi (belgickými). Uspějí dle
 však opět hleď se vztáhní domů moravský chov zachovaný na
 jímí Škoravi. Za války dostali se k nám švicí osla a koni-
 muly, které jsou vytrvalé a učiní velkých nároků na krmivo. Za ne-
 dostatkem a právě arabaty koně byly rovněž vojenskou správou propu-
 čování pramí koně a hlavně muly, což se děje ještě do dneška a jest
 velkým dobrodínem pro rolnictvo.

Stejně jako radila válka i v chovu hovřího dobytka. Někter-
 ní provádění rekvinie rapocati hned několik dní po vypuknu-
 tí války raděly velké mery ve stájích a do konce války vybyly
 skoro úplně mlady chovný dobytek. Teny requirovaného dobytka

Válka a
 koně

Hovězí do-
 bytek.

byly v roce 1914 velmi nízké 70k - 1K a během války byly zvýše-
ny až na 360 - 380K za 1kg živé vlny s 5% sráčkou. U posledních
letků byly vyplaceny příplatky ve výši 1K za 1kg. Maso však nepo-
měrně více stoupalo v ceně a dosahovalo v obchodě pod rukou až
až 26K za 1kg. Únorem 1920 byl obchod dobytčím úplně uplněn
a očekávaní, že ceny masa stoupnou zklamaly úplně. Nejvyšší
cena jakéhokoli dobytka v obci placena byla 13K za 1kg, kvůli
chovný dobytek dosáhl u býků 12 až 15.000K, u krav 11 až 12.000K
a u telat 10K za 1kg živé vlny. To bylo v roce 1920. Dnes však již
vše dohromady jinou prací, mladého dobytka již dostatek
odchováno a ceny rychle klesají. Doplňují stav dobytka para-
rita na podzim po 9 letech se opět objevili slintavka a kulhav-
ka, která prve ráčila v některých vesnicích (Starově, Příkání) a kulhavka
a naši vesnici navštívila v polovici prvnice a vymřela úplně
koncem února 1921. Dříve už začátkem listopadu objevil se 1 pří-
pad ve Stádle u p. Smída. V Hurově bylo namorino celkem osm
stáří (Lukšová Jnd. č. 34, Malý Fr. č. 33, Štoda Josef č. 44, Lukš
Josef č. 31, Novák Antonín č. 56, Vybíňánek Josef č. 4, a Štrácmar Karol
č. 42 a Čamler Andělín č. 67. Příběh byl celkem mírný a bylo nut-
no zabít celkem u nás 2 kusy (Lukšová a Štoda), ve Stádle
1 kus (Smíd) a Čamlerovi pošly 2 kory. V Zveněchách vůbec se
nevyskytla.

Slintavka

a kulhavka

Průběh a ruce s úpadkem dobytka poklesl i výnos poli,
neboť úbytkem dobytka ubylo hnoje - strojních hnojiv nebylo,
sláma byla rekvizována rovněž i seno nepostradatelné pro koně,
pro dobytek nebylo žádných krmiv, neboť obilí bylo přečteno
rekvizováno a po hlavně - nypovoláníjší pracovníci odešli
a nastoupily ženy a dorost. K tomu nadesly po úrodě let
1914 a 1915 roky neúrodné, které dosáhly vrcholu roku
1920, kdy již téměř úplně vymřela a vymokla, takže nastala
až k výživě rodiny a bylo nutno ji nahradovat jmenem. Tohoto

Výnos pole
za války a
po ní.

Povodeň
r. 1920 (2x)

roku voda 2 krát vystoupila z břehů Huronky a zaplavila pole
remky a nebyvalé síti. Po prvé v polovině ledna zalila pole a na
novou cestu po návrší a šelha přes pole nadanky a široké a přes Penatky
přes pahrady a hurnna - do Brkavy. Na příměch způsobila velké škody,
nebot' je úplně vymlela a odnesla a na nadaných poli koryto si
vyhlodala. Podruhé v stejném rozsahu vylila v polovině července o
řivích. Posledně obilí podíl potoka voda odnesla. V sousovních ve-
snicích pak ještě kromě obilí dokonalo dalo škody (jedině, fujčička j.)

Státní ob-
hospodářova-
ní zemědělský
mi i jinými
produkty.

Po vypuknutí války počaly ceny obilí a všech zemědělských
produktů stoupati, neboť spotřeba velkých armád byla obrovská a
plytvání s kojnými plody párobaní ještě větší. To pravděpodobně
podnět k provedení volného hospodářství sklerm r. 1915, k sta-
novení maximálních cen na všechny zemědělské výrobky (na
průmyslové záporněli, aby mohli stát dodavatele obilí) a
k provedení všech možných a nemožných soupisů (jedenkrát
sepisovali vešce na ky a ve prvý luj a podobně klouposti) a
končně k nešťastným kontingentům a nenáviděným rekvizi-
cím jak obilí tak dobytka i sádla. Z každého rábitého
vepré šelha se musela dle váhy odvádět určitá kvota sádla,
(1 - 6 kg), která bývala i četně násilně odnímána. Podobně
byly rekvirovány kovové předměty masarne, měděné a ze směsi jako
kotel, cihličky, kelky, kuli na postrojích, vícný, obdobné předměty,
ostnatý drát a končně došlo i na stříchy a hromosvody. Tento braci
vandalskýms dosahl vrchole pa rekvize kostelních zvonní (u nás
kromě umírčka sebrali všechny tři větší a to jim způsobem, je je
prostě shodili oknem z věže dolů a zaplatli je válečnými pučkami
mi - 8) a přistal cinovýl z parhan. Uš bylo plitováno emolochu
války, většina těchto předmětů však byla rozastročena různými
přemítavými obchodníky, kteří je pa potraviny vraceli zpět.

* 25/II. 1916 bylo odebráno 18 masarnejel hromadění a pa ne dána polo-
vina zelernejel a polovina porcelánovýel.

Rekvizice
kovů.

za pomorodivě masarne 'dávali v náhradu porcelánové, které se při trochu silnějším úderu rozbíjely. Rekvisiční komise do-
provázely vojenské nebo četnické assistence, které měly za úkol
prohledat stavení, neměly hledany předmět nikde utryt.

Rekvisičie obilí se opakovaly velmi často a docházivalo při nich k tragickým výstupům a mívaly často i smutné dochm. Rekvisičie obilí

Po přivratu v roce 1920 bylo přestáno patajováním pasob krmným
vresty vorem ar 6 míneč a potuskou ar 10.000 K. To byly slas-
ti remédleovy. tato nová postrina robota. Producentům
obilí byly odměřovány měření kvoty obilí tak smišně nízké,
že by byly: nicel plady pomrčeli a při tom nesmili si počítati
remédleové dílnky. Důsledek toho byl, mletí na „černo“,
totiž bez lístku opravního je mletí určité kvoty (12 ar
20 kg na osobu na míneč). K vůli častým kontrolám mly-
nní četnické a úřednické bylo nutno jezdit do mlynní v noci
a přivati všech možných prostředků nedůstojných vlast-
níků toho obilí. Lid byl vychovávan ke lži, ke klamání
a k nedůvěrivosti. Soused nevěřil sousedovi. Vzpomínám jen
co útrapa starosti způsobilo uschovávání pasob před rekvi-
sicemi. Kotelky a jiné kovové předměty zakopány do země, po-
dobně i žemáčky, na obilí, mouku a jiné porivahny vykopavany
a staviny skryje jvané po nedobytné francourské slavní psovno-
sti „Verdunq“. Až do roku 1920 byly skutečně nedobytné, než toho
roku jeden vojín - strážník patrně je pkušenosť některé z nich
dobyť a jeho roku staly se též už nepotřebnými, neboť přistaly
už nedůstojné rekvisičie.

Konsumenti či nesamorasobitelé byly odkařáni na
řasobování státem, který je se přičiny je podělit lístky na
mouku a chléb - chlebenkami, již je opravňovali k odberu
* Chlebenky byly zavedeny 10. dubna 1915.

Calbrné
lístky - enky
na mouku

určitého množství mouky a pšleba. Pochvilně tento přiděl
 byl málo kdy dostřen a velmi často zůstaly listky a mouky
 se na ně nedostalo. Mouka na listky byla velmi lacina a
 stát na ni velmi mnoho doplácel (za 1920 7 Kč i více) Mouka
 se prodávala poslední léta jít na 80 Kč a průměrná za 70 Kč kg.
 Jakost její byla velmi špatná s příměsí jinými bobu, jaro-
 li, krachu a jiných horších věcí. Stát ukáral se za to velmi
 špatným hospodářem. V roce 1919 obec pravila tak zvanou
 "Novou akcí" pro páření moukou nesamorasobitelu. He vy-
 měru pudy pavel každý rolník určité množství obilí, které
 se vymělo u p. Loufala c. b. a ale potřeby každý měsíc mělo.
 Mouka prodávala se za cenu státem stanovenou a rolníci obilí
 žili vyší cenu za obilí než byla maximální a mimo to podarila
 obilí z předaného obilí. V příštím roce však byla akce tato vříd-
 ně zakázána, poněvadž jistějším - Obilímna jistava - nečaril
 tím jisk z onoho obilí. Tak se podporovala dobrá věc. Předou-
 enost pomoci se pro porobnané člá jistějším.

Novou
 akci.

Jiné enky.

Prosumenti i producenti dostávali mimo jmenované jir-
 -enky ještě další: cukřenky, myslenky, sušenky, máslenky, tabá-
 -jinky, listky na jarmáky a jiné. Cukru se dostávalo za valky 1/4 kg
 za 3/4 kg, za valky za 1 1/2 kg, mydla krouček na mýdlo a trochu pra-
 cího prášku, na sušenky a máslenky obecně nic, na tabáček
 byla stanovena dávka od případy k případy. Jarmáky na listky
 bylo přidělováno 120 kg, pro producenta 200 kg.

Čili toto varané státní hospodářství možno nauvati
 papírovým, poněvadž obecně nedávalo mimo toho potřeb-
 něho papíru zaplatiti nic. Pravidlem u bylo, že na se
 plnily jistějším, to vymělo z práhu a cena jeho produktu
 pod rukou velmi stoupla. Poněvadž peníze státním listěním

Opatřování
uhlí.

Dríví.

Zajímavé byly kontingenty obilí předepsané naší obci k dodání. Byly tak vysoké, že bylo je možno dodat i za velmi dobré úrody a ne za válečné úrody, která nedosahovala poloviny úrody mírové. Z této špatné úrody bylo nutno dále uspokojovat značnou část všim úrodnostním, úrodnostním za práci a opravu hospodářských strojů a potřeb, na opatření popiny-uhlí a dříví, které jinak vůbec neobdával. Uhlí se opatřovalo výhradně od železničních přírůnců za mouku a obilí. Bylo nutno po půl roci vyjžděti na nádraží do Olomouce a čekati nepřetržitě v plonbě frontě částo až po hodočanský most dvěma řadami se táhnoucí, až dojde řada. Částo dvakrát či třikrát se jelo nadarmo tudíž bylo rozobra-
né neb vůbec nepřijelo. Dostávalo se výhradně uhlí hrudé, do války u nás úplně normální a vyměňovalo se 10 kg hnědáho uhlí za 100 kg obilí neb 60 kg mouky. Uhlí černé bylo vyměňováno za seno od mlynářů a spediterů ze Šternberka. Dříví palivové bylo až do roku 1918 volné - v roce 1918 a na jaře 1919 však jsme museli si sami dříví nadělati dle libosti. První-
teprve od podzimu r. 1919 bylo kardovské přidělen obci kontin-
gent určitý částkové náhradě, částkové musel se dělati domáci-
mi. Roku 1920 přiděleno dříví s ženatkami celkem 504 m³ dřeva palivového, většinou tvrdého v Alšově a na Uleškově u Lastán.
Na rodinu připadlo průměrně 35 m³ dříví při 145 rodinách, rozdě-
leno však bylo „hospodářskou radou“ - válečnou po instituci pro u-
drívání válečného hospodářství - dle velikosti hospodářství, takže připadlo na výměnkáře a rolníky buď dobytka nebo jin s ko-
ron 2 m³ s drobným dobytkem neb 1 kravou 4 m³, na chalupníky
6 m³ a rolníky 7 m³. Důvorného platilo se od m³ 40 Kč.

Roku 1921 bylo přiděleno obci mimo štáblo 600 m³, takže připadly na rodinu průměrně 4 m³. Rozděleno bylo jako vloni, průměrně prvním p 1 m³ rodině více. Tvrdého bylo 338 m a měkkého 262 m³. První přiděl byl na Uleš' hvě, druhý na úpatí jejím, třetí v Go-mašovicích a třetí v Grablenci. Důvody stejné. Dříví bylo vesměs valcové, šípového jen několik metrů. Cena 1 m³ byla následující:

Rok	Tvrdé				Měkké			
	I. k.	II. k.	hůlkové	úškové	I. k.	II. k.	hůlkové	úškové
1920	35	30	27		30	26	23	17
1921	45	40	35		40	35	32	

Kdo si dělal dříví sám, tomu se odvářelo za práci 10 Kč. Za 100 kg prámice neb řída se vyměňovaly 3 m³ dříví tvrdého neb šípového měkkého. Hováci v Dalova dovářeli někdy denně několik fur dříví výměnou, jenže tyto metry bývaly slabé v míře.

Štáblo mělo samostatný přiděl 150 m³ ve vzdáleném revíru tomašovském. Pod rukou byly placeny vysoké ceny za palivové dříví 50-100 Kč, v městech ještě více.

Uratně se ke kontingentům obilí. Na obce rozdělovala kon-
 tingent okresní repartiční komise při okresním obilním ú-
 řadí ve Semberku. Tento byl samostatným oddělením zemského
 obilního úřadu v Praze, který opět byl částí Státního obilního úřadu
 v Praze. Tedy tento aparát raměstroval tisíce předávků, kteří
 v případě se došli na vesnici rekvirovat byli metlou rolníků.

U obcí kontingent rozvrhovala obecní repartiční komise, kte-
 ra pro jeho výši nemohla jej řádně rozdělit. Členové této ko-
 mise a hlavně starosta bývali proto hromosvody nespokoj-
 nosti. V roce 1918 byl předepsán kontingent jednotlivým rolní-
 kům vřobecně totiž bez bližšího určení množství toho kterého
 druhu obilí (chlebovin - prámice, řída a ječmene). 45 rolníkům
 majícím výměru obilí nad 3 ha (i v Benátkách) bylo předepsáno

Kontingent
 obilí.

celkem 1420g chleboviny k vydání v sypanu, páni a rýžiu a 2g ovsa.

V hospodářském roce 1919/20 byl předepsán kontingent na obilí jednotlivých druhů obilí a podobně v roce 1920/21.

Druh obilí	Kontingent 1919/20 v g			Kontingent 1920/21 v g		
	původní	snížen o	definit.	původní	snížen o	definit.
pšenice	475.5	-	475.5	405	-	405
žitko	793	93	700	320	50	270
jčmen	1350	101	1250	1230	89	1141
ovsa	77	-	77	94	24	70
celkový jmenovitý	2996.5	194	2802.5	2049	163	1886
zeměky						

Průměrný předpis na jeden grunt byl v roce 1918/19 - 50 ar 85g obilí, v roce 1919/20 - 100 - 135g obilí a v roce 1920/21 - 60 ar 90g obilí, zeměky 14 - 20g. Po jíměch se vždy vymáhal kontingent celý, kácato po Vánocích se spokojovali 70-80% a nevykoupeno se více než 60%. V roce 1919 a 1920 byli přiváni vedle subkomisionářů, kteří vypláceli obilí a disponovali jím, ještě vykupní komisaři, kteří byli placeni dle množství vykoupeného obilí a proto obhájovali a vysávali rolníky skoro týdně. Pohrušil kdo ochotně dával, po tom chtěli stále, kdo však zatvrdel říkal, je mi nemá, tomu dali pokoj. Subkomisionářem pro jímě obce Šternberka byl v roce 1918/19/20 p. Dvořák Štěpán u Štěpánova a v roce 1920/21 p. Uchodil Viktor u Jeronima, oba rolníci. Vykupním komisařem v roce 1920/21 byl p. Uchodil Viktor u Jeronima. a v roce 1920/21 p. Hěrka Cyril od Kroměříže, restavér proslulý pokoutními obchody s obilím. Podslužek bylo více. Zajímavým byl poměr odhadu původního sklárna a předpisu obilí k předpisu obilí. Předpis totiž byl vyšší než celkový odhad. Odhadnutá sklárna p. the první

u na 8q, dodávka 10.80q, u žita odhad na 9q, dodávka na 9.01q, u jčmeně odhad 10q, dodávka 11q. To odborníkům "nerovnoměrnosti" přímici od žita nikterak nevadilo. Nejvíce ukarem rovně byly přímici na obilí tak zvané rychlostní. Rychlostní přímici.

Právomocí toho základní ceny obilí tu př. r. 1920/21 u přímici a žita 140Kč, k nimž se vyplácely přímici dle toho, v kterém měsíci obilí bylo odvezeno. V měsíci srpnu a říjnu byla přímici u přímici a žita 50Kč, do konce listopadu 40Kč a do konce ledna 30Kč, odvezení pak obilí v únoru obdržel pouze základní cenu 140Kč. Přímici tyto byly vypláceny ve prospěch velkostatků, které jinde na poli mláti často mokré obilí a odvářeli přímo do mlynu za vysoké ceny, kdežto rolník, který musel s mlátím počkat až po skončení polních prací obdržel za suché obilí nižší cenu.

Podobně bylo se žemáky, které byly za největších mrazů lidem náležitě odlehčeny a na rychlejší stanici pomrly. Na vagonů takto každoročně pomrlo.

Mimo obilí a žemáky byly ovšem zabaveny a statem obhospodářovány všechny ostatní zemědělské plodiny cukrovka, luskoviny, olejnaté rostliny ba i strnice.

Na vymlát obilí přidělovalo se žematem žematem komise Uhlí na žemě uhlí asi na 1ha obilí 110kg uhlí černého neb vymlát. 180kg hnědého za vysokou cenu asi 53Kč u černého a 28Kč až 44Kč r. 1920 a 1921 u hnědého za 100kg. Cena uhlí byla pohyblivá dle toho, jak dlouho vagon s uhlím byl na cestě a jak mnoho uhlí se z něho cestou ukradlo. Často na 100q chýbělo 10-20q i více q uhlí, čímž uhlí se velmi zdražovalo. Obchod uhlím byl ovšem tu "vázaný" pod dohledem státu. Žemáči

Ze sbírání náctných výpomínků na válečné a poválečné války.

ne poměry možno si učiniti obraz prostředi, v jakém žili
 umědělci. Na všechny své výrobky umědělské, rade dny
 maximálné ceny, obchodovní s nimi se nurovan sponstou před-
 pisu a nariem omerujících volně nakládání se svou prací.
 Při tom bylo předkharováno odpuření rolníků kúnto plaha-
 nutí a plavení se dluhú. To mohli tvrditi jen normalní pomé-
 ra neb plomyslneí. Ano, umědělci za války, v jétných přípa-
 dech zaplatili své dluhy i nejakí pomri usétriili ale jakým zpú-
 sobem? Béhém války i rok po válce byli umědělci nuceni
 dodávat vojenské správě dolytek, koné, obilí a št. v dalíko
 větší míře než normalně. Dúsledek toho byl větší příliv
 pené, ale na druhé strané ochuzení hospodárství. Dolytka
 ubývalo, koné na místo 3 byli v gruntu 2 a to většinou starí,
 často ji kráva nebo púil naharoval koné, mrtvý inventár se
 neoplnoval, budovy se neopravovaly - splnění toho všeho se
 odkládalo až na poválečné časy. A p. formou doplnění do-
 šlo v roce 1920 a 1921, kdy veškerá provisoria vypovídala
 sluibu. Bylo nutno kupovati koné za krorné ceny, rnačí-
 cí celý majetek - 20.000 Kč j. více za jednoho - jako příklad
 r. 1920 uvádím p. Kráčimara Karla, rolníka č. 42, který
 koupil pár koní za 43.000 Kč. Bylo nutno kupovati potřebné
 stroje, prováděti frústavby a opravy budov, které dno vy-
 řadují desettinice. Dúsledek těchto investic byl, že úspory
 byly vybrány, ba v jétných případech přikročeno k obnově
 dluhú.

Sociálné
 spravedlnost

Tyto nepřímivé finanční poměry na penkové budou tvati
 tak dlouho, až nastane normalní život, sociálné spravedlnost ke
 všem pracovníkům tělesným i duševním, až přestane nadřívá-
 ní jedné třídy na úkor druhé. Tečkame se tohoto sociálného

vyrovnání - dnes tak, časového?

Z dělnictva vyšlo nejvíce po celou dobu války dělnictvo zemědělské, které při všech sociálních opravách bylo opomíjeno na prospěch dělnictva průmyslového. Vzhledem k vázanému hospodářství se zemědělskými plodinami a nízkým cenám těchto byly vždy poměrně malé. Oproti stále stoupajícím mezdám průmyslového dělnictva. Důsledek toho jest útek zemědělského dělnictva do továren.

Zemědělské
dělnictvo.

Politický
vot na války

Po převzetí a possem vyhlášení hospodářských a sociálních poměrů válečných a poválečných nutno se zmíniti o válečném a hlavně poválečném životě politickém. Za války až do r. 1917 život politický stálým persekucemi byl pronemován. Tak však šel proti tomu. Potají již od r. 1914 pracovali neuvázně doma i za hranicemi obětavi vlastenci. Doma byl to hlavně nejvyšší prezident Dr. Masaryk a min. zahraničí Dr. Benes s. Maffei, v jejichž čele stáli Dr. Kramář, Dr. Šámal a Dr. Schöner, starosta Česká Ču Sokolské. Dr. Masaryk s Benesem však již v r. 1915 opustili Český a podali ruku zahraničním pracovníkům. Doma proto měl každý projev spisovatele 30. května 1917, jehož hlavním autorem byl mistr Jirásek. Po jeho přečtení celý národ se oddychl, neboť poznal, že není opuštěn, jak se ra se persekuce zdálo, od té doby počínal si každý lech sebevědomněji. U den tříkrálový, v lednu 1918, shromáždil se v Obecním domě v Praze generální sněm našich poslanců z českých zemí, aby se radil o postupu na radě říšské ve Vídni. Ten dobou Víden stávala se již povolnou. Dne 13. dubna 1918 dopoledne přísahali v Obecním domě ve Smetance sira za přítomnosti jihoslovanických politiků všichni poslanci, představení všech politických stran a představitelé kultury k výjimečnému spisovatele Jiráška Aloise, že rukou smlouvati s Vídni, že stavi se za Dr. Masaryka a zahraničí revoluční vedení proklamované Vídni za velévádce. Víden však už byla

1918

1918

Čermonena proti této české lavině. Kapituluje Gulharaska a porážka Německa usmyslila konec monarchie nad Dunajem a usmyslila nášho 300 letého smu v samostatnosti.

28. říjen u nás.

Nadešel samátný den 28. října 1918.

Tri stotli čekal náš národ pomížený na tento den vykoupení. Po kmých útrapách válečných, po úplném vyčerpání fyzickém i morálním, ac připravovan, přec nadešel nečekání. Kraj náš rastal v pilné sklém rýzové. O převratě dovedeli jsme se teprve 29. října dopoledne, kdy počaly proskakovati nepostoreni zprávy o převratě. Prave, až teprve „osma“, která přijela až o 10 hodině ozdobena národními prapory s nadřným občanstvem a vojtkem, přivrela určité zprávy o splnění se velkého smu o naší samostatnosti. Netrpělivě byla očekávána postová a při svém příchodu přímo obléhána nedočkavci po pražských novinách. Jhluboko jsme si oddychli, že už jest konec tomu rakovskému tyranstvu, když četli jsme na titulních stranách „Národní výbor ujímá se vlády“. Vojáci rovdostněni stohovali kokardy s „karličkem“ a řadili si trikolorami čapky. Urtyčovány po stlich roctích schovávané prapory v národních barvách - v naší vesnici po celou válku i při největších vítězstvích nebyl žádný prapor vyvěšen ba ani na škole o válku císařském. Obcane navzájm se navštěvovali rovdostněni a sdílevali si potrobnosti, vzpomínali minulosti. Školní děti hrály květky a řadili prapory. Všude vládl radostný rovduch. Ve veřejných místnostech zpívána národní hymna, přednášeny vládnické básně, z nichž největší oblíbená se řčila hrdinná epopej legionářská z francouzského bojiště „Na Chemin de Dame“. A dopoledne bylo v našem kostelíčku slavní. Děkuvodání a papišna

a rapéra poprvé národní hymna jako státu. U Štěpánovců byl uspořádán 20. října velký tábor lidu za účasti všech školních vesnic a mohutný průvod vesnic. Němei na hutiach jakoby nebyli. Radosna nálada rozlila se po širokých plátech návích, celý národ oddal se nelicéne radosti a radovánkám. Ostraňovaný prvky bývalého Rakonska i u nás plitily trafiky, jediné po prvky, staré ppuchrilé monarchie.

Uvedili uspořádána veľkolipa manifestace všech stran a stavů v Olomouci, kde i naše vesnice byla jitrně zastoupena. Klíč by tato svornost byla vytrvalá a nerozšla se v niekoľika měsících v stranicko-politický boj, který vplodil nešťastný politický klíč, podle něhož se vše obsarovalo v Národní výbor, Národní shromáždění, úřady, správni komise v obcích, okresních i jemi a všechny, mozné instituce veřejné i dobročinné, sociální a hospodářské. U nás Bohudík tento politický klíč se neuplatnil. Správni komise a poradiji i občeni volby byly provedeny dle stavovského poměru.

Čalovíme se našim soudům Němeim. Převrat na ně moeni účinkoval energickým provedením, avšak brzy se vepamatovali a pro dobrém repristoupili k našemu státu, njobří raborili si svůj „Sudetensland“, jehož hranice se nás těsně dotýkaly - Štádo ac neutrální práce formálně náleželo k němu. Úřadnictvo šternberské státní se velké většiny složilo slib formulo Sudetenslandu a úřady tím přestaly pro nás býti nadřízenými. Nastal pazímavý stav bez úřadu, který trval až do obsarování Šternberka - 19. provincie 1918. výjimkou okresního hofmanství, které úřadovalo od 29. listopadu 18.

Němei okolní
a převrat.

1918

do 19. provincie 18. ve Štěpánově, budově městanské školy jako prozatímní československé. Žáto doly byl nezapíjmanější a nejprůjímnejší pákar platiti-dani, poněvadi berní úrad by je byl měřoval pro Latka. Za tohoto menivladi zastupoval všechny úrady a stavajici podporoval. Okresní národním výbor pro císte šternbersko je sídlem ve Štěpánově, v němž byly zastupeny všechny obce a strany a círka menšina šternberska. Za naši obec byl členem prvého p. starosta Tiefenbach Antonín a po jeho smrti pisatel těchto rádků Conka Rudolf, který se učinil tím jako zastupce Okr. nár. výboru pabrání Šternberka. Tyto O. n. v. měly obvlásti v prvních dnech po převratových velký výnam pro udržení celého správního aparátu v Chodan a odvrátemí všech jematků a pro císte menšiny, tento výnam posadily až do úplného ustálení poměru a obsazení úradů spolehlivým cístým úřednictvem.

V cístých pohraničních obcích na šternberském okrese byly po převratě umístěny vojenské hlídky, aby případně mohly čeliti vrbrojenímu Šternberku, který vydaroval si vrbrojenou moc a podobně měl v pohraničních obcích stráž (Lurici). Prádko bylo tedy neutrální a do jeho trafiky docházely pro ciganty obě nepřátelské vrbrojené moci. V Šturově byla uložena na hlídka pradžnici a ve výmíně p. Nepřelcha c. s. Vojiní se stravovali poradem u rolníků, stop a světlo dodávala obec. Hlídky tyto prohlídaly všechny povory i osady jetoucí do Šternberka a pabravovaly pbrání a pivotní potřeby dopravované do něm. území, což pro Šternberk bylo dosti trapné. Z jejich strany se pabravovalo hlavní drív. U nás byly pabraveny i selata dopravované p. plomouckého pbrn do Luric.

Tento numerický válečný stav potrvál až do 19. provincie 18.

kdy v noci dán hlídkaám povel soustřediti se u zastávky
 u Starové, odkud se vytáhlo proti Turnberku s posilou
 54 pp. z Olomouce. Rovněž Okružní národní výbor - jeho předsední-
 kvo - vypravilo se ráno zvečera přebíratí úřady do Turn-
 berka, kde je očekávali zastupcei Okr. nář. výboru z Olomouce
 prof. Pomper a Lurčka ml., syn Dra Lurčky, advokáta v Olomou-
 ci - jako zapisovatel. Jediné místo bez odporu bylo obsazeno
 35. pp. plukem z Ústí. Mlýta pod vedením ppl. Ševana a setníka Ša-
 vlička. Hrdinný tento pluk, přísně disciplinovaný, dobře vy-
 brojený - každý voják měl na prsouh zavěšenou ruční granátu
 a opáček, konal služby platné mladému našemu
 státu tím, že obsazoval plošná místa německá v severozá-
 padních Čechách a na sev. Moravě - Jábřeh, Turnperk, Uhřov
 a konečně i Turnberk. Pluk vystoupil z vlaku u Mladějovic,
 rozvinul roje a postupoval za mlhavého časného jitra
 pulkovníkem na Turnberk, očekávaje odpor městské obrany,
 která však hrdinně přešla do hor. Místo obsadili za první
 našich přísně národních a hlavně jejich plukovní. "Když jsem
 maršoval ku hranici, měl jsem bílý kvítek za čepici, za čí-
 picí měl jsem kvítek bílý, jenž mi divě oči porosili. A já si
 jen povíček za čepici dám, abych na svou panenko stále vpo-
 mínal." Tento ústředí v několika dnech zdomácněl v celém v-
 krese a kde kdo si jej prozpěvoval. Pluk po obsazení místa
 utábořil se před hejtmánstvem, kde tubaci poprvé přemáhali
 národní písni Němcům Turnberským. Obrojené hlídky procha-
 řely stále místem, které bylo ze strachu před poslouženým přestem
 jako pro výměř. Předseda C. N. V. z Lipánova p. Friedmanosta sta-
 nice Wiesner promluvil několik slov k vojákům, načež na rad-
 nici započato s přebíráním úřadů, jež řídil p. prof. ing. Pomper.

1918

Převrání
úřadů.

Město okamžitě muselo vydati vyhlášení o vydání všech zbraní během několika hodin, do městské rady delegován jeden z nich na kontrolu.

V kanceláři okr. hejtmána pak bylo převráceno hejtmánství a berní referát. Okr. hejtmán baron Tommiska byl sesazen, podobně i okresní vyřizovací diktátor pověstný komisař Dr. Kreperik, všemožný pan na hejtmánství a rovněž i přednost berního referátu puvřivý a arogantní Němec. Hejtmán byl tvorně zavražděn, rubot z baróna se stal rázem přebírákem. Jmenováni tři úředníci přísahali Sudetlandu. Zajímavé jest, že z vůdčích osob ac Němec nepřisahal Rndu Dr. Gayer, okr. lékař. Úředníci tsi ihned po převratě složili slib Čsl. republice avice: vch. zornet Kluch, koncipista Dr. Klamic (vici tech, ale za války ztratil a, smrti jména, sl. voj. oficiál Uaverka s ocerou a kancelista Novák. Posledních pět bylo ve Štěpánovicích jako prorativní hejtmánství. U soudu přísahali hned po převratě Čsl. republice oficiál Jaravil a Gavlas, na berním úřadě berní správce Witka. Ostatní všichni přísahali Sudetlandu. Dále byl sesazen postmistr, přednosta radejší stánice, četnický velitel, přednost okr. soudu (za něho prorativní nebyla návrha), správce berního úřadu, na jeho místo nastoupil z. Witka. Večer převrácena byla tabáková továrna, jejíž výrobky mnoho bylo právě odvezeno směrem ke Krnovu ale tam vojáky našim opět republice vráceno. Správce okresního hejtmánství prorativně ustanoven Dr. Klamic a v několika smech byl jmenován správcem Dr. Krajtl, jini před válkou byl jako koncipista u radejšího hejtmánství. Předmostou soudu jmenován velmi oblíbený Dr. Jenuš. Německých pobojníků stromberští jeho stni byli trestami jmenoplatně na místě.

Okresní národní výbor na zpáteční cestě z Sternberka

Stádo
1918

vastavil se ve Stáde, kde vyřval obecní zastupitelstvo, aby se vydalo a postoupilo polovinu členů lichým. Německé občanské zastupitelstvo tomuto správnému pořádku nepochybně a dno-pordě toho jistě lituje.

Po obsazení německého území koničně upravovalo se vše pomalu do starých kolejí, opět se platili řádné daně po dvouměsíční pauze, kdy se nesmělo platit. (Kdy se to bude o-
pakovati zase?)

1919

Uzprava ve
Stádo

Počátkem roku 1919 nastaly Republice opět těžké starosti na Těšínsku i na Slovensku. Rovněž i Německá vláda přebíhala a 2. března dali průchod své nenávisti nedávným povstáním v celém německém území u příležitosti kolkování rak. bankovek čít. kolky dle plánu min. finan. a Dr. Rasina. Ve Stádo zaplatilo tato nerovnárnou de-
monstrací při 16 osob životem na straně Němců a na naší straně dva vojáci. Němci byli důkladně pokorováni.

Naše obec kolkovala právě zmíněného dne (2/III. 19) kolkováním bankovek v pátorně v Bohumovicích. Překládaly se všed. peníz. a papírové peníze tzv. Rakousko-uherská mimo koruny a dvoinkoruny, z nichž polovina se radřovala a polovina s vkladním listem opět vydávala spolu s kolky v hodnotě jednoho procenta, které se přilpovaly na okraj bankovek. Jen na pšicovkách byl kolek s podobinou Palackého vtisknut. Na ostatních kolech byly rovněž k půli kontro-
le jako skryvacky hlavy různých našich národních velikánů: na desítikorunách Jiří z Poděbrad, v modrém provedení, na dvacetikorunách Jiří Jan Šfus v červeném provedení, na padesátikorunách Jan Jiříka v hnědém provedení, na stokorunách Jiří z Poděbrad v světle červeném provedení.

1919

Kolky však byly ve velkém padělány hlavně ze hračičkami mezi Němci, kteří chtěli tím uskodit naši valutu. Následek toho byl věčné papírování serií a čísel bankovek, jarem odmítání některých bankovek, o nichž se rozšířilo, že mají falšované kolky, konfiskování bankovek s falšujícími kolky poštou a jinými státními úřady, pokračování zmatek nad zmatek. U tomto zmatku odmítal jeden právě kolky a měl proto mnoho důvodů, zatím co druhý měl rovnou několik důvodů pro jejich pravost. Pod rukou bujel celý obchod falšujícími kolky, který měli v rukou jide. Dokonce přilepovali místo kolku obvyklé známky poštovní a uplatňovali takto „okolkované“ bankovky důvěřivým lidem. Já mně přinesl obem plná takto okolkovaná dvacetikoruna.

Státovky.

Činacní správa, aby učinila konec tímto zmatkům, spěšně vyměňovala okolkované bankovky za naše nové státovky během roku 1919 a 1920. Prvními po jedno- a pěti korunových bankovkách byly puchový stokrunky, za nimiž následovaly ve Vídni vyrobené pětišicovky nahrazené v roce 1921 výrobním americkým, jakým jsou i krásné šicovky. Poté následovaly šestistovky, jakož i padesátikoruny, dvacetikoruny a desetikoruny jsou našim domácím výrobkem. Spokojení si každý oddech, když posledním okolkovaným bankovky byly vraty z oběhu. Obvláště nenáviděny byly koruny lidově jvané „uplavnice“, špinavé a roztřávané, jež v roce 1916 v době nedostatku drobných kovových mincí byly nahány na polovinu a čtvrtinu - na padesátihalere a pětadvacetihalere. Niklové dvacetihalere a desetihalere poměry úplně z oběhu, jisto cena jejich kovů byla větší než skutečné platily. Platí a stříbrné mince hned po vyplnění svěřeného pořádku našim vždy poměry a platily a za ně pod rukou dle poklesu valuty

ceny a desateronásobně. Desacetihalire po starém a prmiem byly rariny se jelerá.

Po ukolkování peněz následovaly další části Rasínova plánu finančního, kolkování a odevzdání válečných půjček, cenných papírů, pojistek, soupis vkladních knížek, odevzdání stříbra a plata (peněz), soupis movitosti a nemovitosti - vše to příprava pro daňku z majetku. Provedla se vše energi Rasínova za celý rok. Byla to práce obrovská.

Soupis
majetku.

Jinou důležitou událostí tohoto roku byly obecní volby konané v Čechách, na Moravě a ve Slezsku dne 15. června v neděli.

Obecní
volby.

Volby tyto znamenají veliký obrát v dosavadním složení obecního výboru, neboť volilo se na základě všeobecního, rovného,

tajného volebního práva a na základě poměrného zastoupení. Jde to vše bylo k prospěchu obce, ukáze čitelná činnost.

Hranice věku u aktivního volebního práva snížena na dokončení 21. let, u pasivního na dokončení 26. let

rok a volební právo rozšířeno za těchto podmínek i na členy Slabon strážkou volebního řádu byly vázání kandidátní listiny,

na strany však byly paze velkou výhodou, neboť prováděcí směry jejich byli takto nuceni voliti ty, jež strana jim nařídila.

Tím volič se stal strojem na hlasování, svobodná vůle jemu odněta. To však se vymstilo, neboť do obecních zastupitelstev

byli takto navoleni lidé - dobrí stranníci nemající však smyslu a rozhledu pro obecní samosprávu a hlavně její hospodářství.

Obecní představenstvo nyní se nazývá obecní rada a obecní výbor obecní zastupitelstvo.

Volební přípravy u nás byly z rozkazu okresní správy politické zastaveny 28. dubna, ježto munitin se počalo pářně jed-

Zastavení
obc. voleb.

nati o připojení obce Stáda k obci Mor. Kurově. Vyše vy-

1919

licím nesmířitelný a vrdorovitý posty, německého stádel-
ského výboru zvalal k tomu podnět. Obec naše rozhodla
se pro sloučení na valné hromadě občanské konané 30. břez-
na 19, načež ministerstvo vnitra poslalo vyhlášku o pamyšlením
sloučení s udáním lhůty, do které možno podati námítky (as 1 den.)
Z německé strany ovšem námítky byly podány, které měly za násle-
dek, že raduřimí celá akce, avšak provedení jejímu nerekabrnily.
V říjnu byl vyřván občanský výbor k navržení členní správní ko-
mise, jež by převzala do správy spojinnou obec do provedení
nových občanských voleb a 13. prosince 1919 dostal postou přípis
okresního hejtmanství z 11. říj. 1919 čís. 17.958 následujícího ob-
sahu: Sloučení obce Stáda s Mor. Hurovou.

Správní
komise
Sloučení.

zemská politická správa. Z ní sdělila sem výnosem ze
dne 23. listopadu 1919 čís. 75.349, jež v dohodě s mor. zemským
výborem rozponšit na základě ustanovení § 107 mor. obec. řá-
du občanské zastupitelstva. Mor. Hurové a ve Stáde, poni-
vadí obě tyto obce byly spojny v jednu obec pod jménem
"Mor. Hurová". Současně zmocnila zemská politická
správa. Z ní v dohodě se zemským výborem moravským
rodejní úřad, aby prozatímním vedením občanské zastu-
piti ař do provedení nových voleb pověřil vládního komi-
sáře a správní komisi. Správní komise sestávající z těch-
to členů:

Rudolf Louka, Mor. Hurová č. 40.
Antonín Novák, " " č. 56,
Josef Lukvi, " " č. 17.
Jaroslav Novák, Znátky č. 13.
František Trýba, Mor. Hurová č. 14.
Hynek Váříček, " " "
Karel Vyhnánek, Stádo č. 1.

Dvořský Josef, Stádo č. 16,
volí předsedu, který zastáváti bude funkci vládního
komisari.

O tom uvědomujeme představenstvo obce s vybiřdním,
aby o rozpuštění obecního zastupitelstva ihned obce-
ní výbor uvědomilo a vše potřebné za účelem odevrzení
obecní agendy správní komisi vstátní vládnímu komi-
sari připravilo.

Jmenování členové správní komise tudíž proti
předešlému potvrzení o tom uvědomnění a vybiřdní,
aby se ve čtvrtek, dne 18. prosince 1919 o 10. hodině dopoled-
ní do obecní kanceláře za účelem složení slibu a zvolení
předsedy jakož i převzetí obecní agendy dostavili. Před-
stavenstvo obce pak necht připraviti vše za účelem odevrže-
ní obecní agendy a v ustanovenou dobu necht dostaviti se
starosta obce a obecní radní do obecní kanceláře.

Správní úřadu:

Drbal.

v. r.

Pamětná schůze, v níž pástupci dorazivších dvou
obcí (za Mfo. Kunovou p. Nečisaný Vlastimil, starosta a Lukáš
Josef č. 31. radní, za Stádo p. Polbr Alois a Dvořský Josef
radní) předávali správu obcí vl. komisari a správní ko-
misi, konala se v radnici za přítomnosti p. správce okr.
hjtmanství Dra Drbala, demokrata jiradníka a prorroho
Čecha. Pan Dr. Drbal promluvil ps uvrtání o výjmačnu spojení
obcí, načež provedena volba vlád. komisari, jimi jednohlas-
ně zvolen p. Čouha Rudolf ml. č. 40. Všichni členové složili
slib, že budou spravovati obec dle rákonní republiky a kn. Vla-
kn občanní. Na to následovalo předání obecní agendy, o čemž

Převzetí agen-
dy

1919

napsány zvláštní protokoly. Odpoledne pak dojednány podrobnosti předání ve Stádle u nemocního starosty z Toufala. Předán byl inventář v obecním hostinci, ve škole a nemocnici. Převzetím knih a kancelářských potřeb bylo památné předání a sloučení ukončeno.

Pomůcky ve
Stádle.

Nastala však jímorná práce a polbouhava, než vše převedeno do správných kolejí, než doplněny různé nedostatky obzvláště v hospodářství stádelokem, kde mimo účtování vše bylo v paralyzovaném stavu. Všechny papíry i protokoly vešly se neobale nebo vůbec ne. Hospodářství obecní směřovalo jen k udržení německé nadvlády a ne k blahu a dobru občanů. Stavily se plytečné budovy. Obecí Hostinec, ač v obci čítající 29 čísel byl jeden ovšem český hostinec, německá škola, výstavina "Schulvereinem", k jejímuž udržení sebrání sirotečár a vědní umístění u jednotlivých německých rodin a končiny i nemocnice, umístěna dříve v budově nyníjšího hostince.

Blíží podrobnosti všech skutků o boji české menšiny stádeloké jsou zarmatunány v pamětní knize české menšiny ve Stádle.

Česká škola
ve Stádle.

Po pátku Stádle jako obce nedal na sebe dlouho čekati rámků německé školy. Česká školní výměna započala hned od 1. listopadu 1919 ale jen polodenně v německé škole. Jižto však německých pátek i s vídeňskými úroky bylo pouze 13, byla německá škola výnosem okr. školní rady z 22. prosince 1919 jako expositura školy lučické dnem 31. prosince 1919 prusena a německí páci posthárani do německé školy v Lučicích. Tak Stádle bylo konečně osvobozeno ps dlouhých bojích z německé nadvlády.

Obecí hlídací.

Koncem tohoto roku (1919) stala se ještě důležitá změna v probě obecního posla a hlídací. Dne 14. listopadu vznikl

po krátké nemoci Sláma František dlouholetý poštovní sluha, pokud naše obec byla přidělena k poště v Hnojicích - obecní sluha, noční hlídač a polní - vš v jedné osobě. Plynělo to roku zastával tyto služby svědomitě a poctivě. Jeho ráznost a postava dlouho ještě nevyhynou z paměti jeho vácích občanů.

Nástupcem jeho ve funkci obecního posla stala se jeho žena Slámová Anna, která se brzy do toho upravila (ar na Lubnova - ru, kterému se prvu vyhýbala, ale dnes již i tuto činnost provádí). Nočním a polním hlídačem byl ustanoven ve sběru správni komise dne 1. ledna 1920 Uavroušek František, rodák z Kosova u Jábřeha. Druhým nočním hlídačem jest rovněž po dlouhá léta p. Fiala František, jini jest spolu i opatrovníkem obecních dětí.

Obecní
posel.

Nejisté bezpečnostní poměry ravinně prvním pracině válečnou demoralisací přinutili správni komisi k nutným opatřením - k zavedení občanské hlídky noční v prvním čar. Stalo se tak následující vyhláškou:

Noční hlíd.
Ka.

Správni komise ve sběru konané 26. prosince 1919 usnesla se zavést v zimních měsících vzhledem k četným krádežím v okolí - občanskou noční hlídku. Hlídati se bude podle jisel, každý den tři. Každé číslo jest povinno vy-slati na hlídku muže spolehlivého, dospělého a jest povídno za jeho jidnání. Každý v některém čísle není schop-ného muže, musí jidnání býti návrha. Je-li v jednom čísle více rodin, vynílají na hlídku jednoho člena. Hlídati se počne dne 27. prosince avíce od 9. hod. večer do vhodný ráno. Hlídku se musí přesně dodrívati a bude kontrolo-vána p. Vaníčkem, členem správni komise. Tri členové občan-

1919

ské hlídky budou hlídati společně, obecním hlídačím rozdělení na dvě hlídky.

Schůzka hlídky vždy o 9 hodině u radnice."

M. Jurova 26. prosince 1919

Conka
ob. pomístí

Hlídky, jako je velice svědčila, po dobu jejího trvání (viz do 6. března 1920) nedala se v obci žádná krádež. Pouze byl chycen jeden domácí "schor". Jako všechno dobře myšlené i jako hlídka však činem se neporovnatelným úspěšnými odvířila svému poslání. Za dlouhých, tvrdých zimních nocí však velmi přispěla ke klidu občanů.

1920

Rok 1920 ve své první polovině byl v naší obci vyplněn ruchem volebním. Byly to obecní volby, které první rozvířily klidné poměry burzovské. Po urovnání poměrů ve velké M. Jurově byly volby vyprávěny na den 28. března na neděli. Obec naše šla do voleb obecních již s jistými zkušenostmi inženýry je všeobecných loňských voleb. Tyto zkušenosti radily pokusit možno vyhnouti se volbám samým a nabídnouti je rozumnou dohodou. Ines již vidět smutné následky patření politiky do obcí, kde nastal společenský i finanční rozvrat. Správa obcí se dostala často do nepovolání a perkušních rukou, jejichž neschopnost pak odnášejí občane-poplatníci. Proto správní komise usnesla se pracovat o dorozumění všech i Němců stádelských a úsilí její bylo korunováno zdarem. Při poradách se tím účelem konaných předání bylo rozhodnuto, že dohoda má se uskutečnit nikoli dle politické příslušnosti nýbrž dle stavovské. To bylo první velké vítězství i současných poměrů.

1920

Obecní
volby.

1919
1920

politicky tak rovnánných. Pro další vyjednávání stanov-
ny tedy tři stavy: rolníci, domkáři a dělníci. Na základě toho
to rozdělení jednáno dále o rozdělení 15 členů obec. zastupitel-
stva a 8 náhradníků mezi jednotlivé stavy a osady. Schůze tato
konána 12. února a po dlouhé mluvě i bouřlivé debatě byl ujed-
nán následující kompromis: Mr. Kurova má $\frac{2}{3}$ voličů z celko-
vého počtu voličů, přičítáno jí 10 členů obec. zastupitelstva (z to-
ho 6 rolníkům, 3 domkářům a 1 dělníkům) a 5 náhradníků (4
rolníkům a 1 domkářům). Stádku přičítáno 3 členové obec. zastu-
pitelstva (1 rolníkům Čechům, 1 rolníkům Němcům a 1 domkářům).
a Penátkám přičítáno 2 členové (1 rolník a 1 domkář) a 1 náhrad-
ník (domkář) ve Stádku 2 náhradníci (1 rolník Čech a 1 Němec).
Na základě této dohody konány pak v neděli dne 15. února
schůze jednotlivých volebních skupin stavů, na nichž zvolé-
ni kandidáti těchto skupin aice v počtu o $\frac{1}{3}$ větším, aby při
určení voličů jednotlivé voliči mohli si vhodně kandidáty
vybrati. Z těchto kandidátů sestavena velká kandidátní
listina o 40 členech a s návodem k povření hektograficky
rozmnožena. Podobně hektograficky rozmnoženy i hlasovací
listky obsahující 23 rubrik pro 15 volených členů a 8 náhrad-
níků a tyto doručeny každé domácnosti k vyplnění s označe-
ním, kolik voličů jest v té které domácnosti. V případě ne-
souhlasu v domácnosti bylo možno každému voliči vyved-
nouti si vlastní hlasovací listek. Takto bylo každému vo-
liči umožněno vybrati si nejvhodnější kandidáty a při tom
se jich pilo obec přes 4000 Kč, jež vyřadovol nákladný tisk
vázaných kandidátních listin v případě provedení rádných
voleb. Odvrhávám těchto hlasovacích listků pod nápisem
„Návrh kandidátní listiny pro obec v obli „Mr. Kurovi““

dělo se 9. března od 8-10 hodin dopolední v radnici. Odevzdáno
 bylo celkem 170. Návrhů z toho p. No. Harouš 126 (112 vyplněných
 a 14 prázdných) ze Štábla 22 (17 vypln. a 5 prázdn.) a p. Benátek
 22 (21 vypl. a 1 prázdna.) Odevzdáno bylo domácnostem 192 formu-
 lárů. Návrhů. "Čistám" hlasů se přitáhlo až do půl 3 hodiny večerní
 a jako zvolení vyšli ti, kteří jsou uvedeni v cíli této komitety jako
 úřadující obecní zastupitelstvo. Veliká většina podána v ustanov-
 enou dobu jiná kandidátní listina, takže obě platného volbe-
 ního řádu byli prohlášeni za zvoleny ti, kteří byli zvoleni při
 volbě kandidátní listiny a volby řádné odpadly. Zvoleno tedy
 obecní zastupitelstvo nepolitické. Žáto návrhů podáno nebylo,
 ustanovila okr. správa politická volbu starosty a obecní rady
 na čtvrtek dne 8. dubna o 2 hod. pop. v radnici. K volbě za-
 vítal sám správce okr. správy pol. Dr. Šobal, jemu přijal od obe-
 ního zastupitelstva slib věrnosti Čs. Republice a jejím záko-
 nům a promluvil o významu dnešní moderní samosprávy. Na
 to přikročeno k volbě starosty, jemu zvolen jasněhlasně p.
 Couka Rudolf ml. č. 40, I. náměstkem p. Lukáš Josef č. 17, II. ná-
 městkem p. Ulkaš Jan č. 42, zástupcem Štábla a spolu členem
 obecní rady p. Štephal Mikuláš č. 4 a p. Benátek, Novák. Za
 krátkým osvědčených směrů strýčka Fialy ukončena schů-
 ze, členové rozšli se do svých domovů a nadále doba úsilovné
 práce pro blaho obce. U příležitosti předání správy správní ko-
 misi nové zvolení obce zastupitelstvu poslán p. Dr. Šobalem
 správcem okr. hejtmanské následující výpis z 30. IV 1920. č. 8075.

Při této příležitosti jest mi velkou povinností, jak Vám,
 pane vládní komisaři, tak i správní komisi za promluvu předání
 obecních záležitostí upřímně díky vzdát.

Takto správní komise skončila svoji úspěšnou činnost.

1920

Současné s obecními volbami konány přípravy k volbám Volby do
 do Nář. shromáždění - parlamentu a senátu. Agitace v naší zemi Narodního
 tak klidně vesměs byla neobyčejní cíl, ba před volbami divoká shromáždění
 a nedůstojná. Schůze lidové strany rozbita a přeměněna nerukodělnými
 mi a svedenými dělníky se stěpánovských kmti ('revolucii'), schůze strany
 národní sociální, která v obci neměla žádného straníka, rozbita pa
 chvilu po ráhání pro nesmyslnou řeč o porumkové reformě (říciích
 sliboval berúročně půjčky na rakoupení půdy rozparcelování, které
 jeho strana raopatrí od státu - ac sam praeni sháněl úvěr atd)
 ac jediná a skutečná věcna schůze strany agrární, v níž říciích red.
 Janda z Olomouce vyličil poměr strany agrární k ostatním čistým
 stranám, uplynula v úplném klidu. Porvaha pvičivila. Volby
 samy konány pa velké účasti a živé agitaci v radnici v neděli
 dne 18 a 25. dubna od 8-11 hodin dopoledne. Vesměs i volební
 místnost byla polepena plakáty, na nichž velké číslice ornaco-
 valy jednotlivé kandidátní listiny, jejichž bylo pro volby do nář.
 rodu 13 a do senátu 11. Velýhodný počet. Proto do poslanceké
 sněmovny 7 českých, 5 německých a 1 přídovská českoněmecká,
 do senátu 6 českých, 4 německé a 1 " " "

Každý volič obdržel všechny kandidátní listiny, jež musel též
 všechny donést do volební místnosti, v oddělení místnosti
 jedním z nich vložit do obálky a obálku vložit do hlasovací
 urny, ostatní kandidátní listiny odložil do kóše. Škoda
 toho potiskového papíru. Volba řídila volební komise usta-
 vena se zástupci všech stran. Volební právo při volbě do po-
 slanceké sněmovny nabylo se dokončeným 21. rokem, do senátu
 dokončeným 26. rokem.

Voličů správných k volbě do poslanceké sněmovny
 bylo 451, do senátu 393.

Stav voličů do pos. sněmovny dle psad a pohlaví jest následující: celkový počet 451 (včetně do penátu = 393)

	Muži	Ženy
Mor. Kurva	115 (106)	182 (162)
Penátky	29 (25)	32 (25)
Stádko	41 (36)	52 (41)
Celkem	185 (165)	266 (228)

Z celkového počtu voličů volilo do pos. sněmovny 411 voličů (91%) a 25 nevolilo, kdekto 12 volilo jinde a 3 přemístili do voleb, takže celkový stav voličů v den voleb byl 436.

Do penátu volilo 375 voličů (95%) z toho 162 mužů (43%) a 213 žen (57%).

Ještětější strany obdržely následující počet hlasů:

Polit. strany	Počet hlasů 18/IV. (%)	25/IV. (%)
1. Čsl. soc. demokr.	73 (19%)	63 (16.8%)
2. Čsl. socialisté	2 (0.5%)	2 (0.5%)
3. Nář. demokrati	8 (2%)	6 (1.6%)
4. Lidová strana	82 (20%)	74 (19.7%)
5. Fimostenská	9 (2%)	9 (2.4%)
6. Něm. sociálně demokr.	20 (4.6%)	22 (5.9%)
7. Něm. křesť. sociální	-	-
8. Agrární strana	179 (43.5%)	175 (46.7%)
9. Volební sdružení něm.	5 (1%)	3 (0.8%)
10. Židovská	-	1 (0.2%)
11. Svaz něm. zemědělců	19 (4%)	20 (5.3%)
12. Měšťáčkové	13 (3%)	-
13. Němci demokrati	-	-

Neplatný 1

Účast při volbách byla povinná a skutečně příchmi se su-

části mimo várné nemocné. Volbami vybita se stranickost politická a nastalo částečné uklidnění.

Do ruchu volebního rapady v prvejích dnech únorových (5-7/II) poslední rekvizice obilí ve všech dosavadních, však nevyberohlednější. Politická je přídání pauzátost proti rolnictvu slavný triumfy, rolníkům podelirány poslední zásoby obilí i draxe a praeně sehnane jarní setové obilí, vše na páčtramu schátralých central. U nás pa. bavila bez návrhy rekviziční komise, sešle na pány p. Brna a Sternberka u všech rolníků Lukše Jos. c. 31, Stojkala Afel. c. 21 a Jaránila Jan. c. 3. Postiřeným rolníkům byly ppřisobeny jisti daleko větší nepříjemnosti nikolikaletým vyšetřováním soudním u lichovních soudů a krutými poroudky na svobodu a penězích (ar. 4000 Kč pokuty). Výsledkem těchto krutých rekvizic, při nichž sáhne neadšlo k výlučtu nespokojenosti, byl daleko pa úředním očekáváním a vykoupeno celkem po úplném vyřabování vesnice: 64 7/4 q pšenice, 132 1/4 q žita, 103 q ječmene, 12 q ovsa a 1850 q pšenáku. Tím bylo vyřidimáno asi 60% celkového kontingentu a zároveň dokarána nemorňost dodatí jej celý dle předpisu.

Udařostí výnamnou byla pro naši obec Klasifikace koní, konána dne 24. dubna pro české obce sternberské u nás před presincem p. Vychočila Fr. c. 54, Proti klasifikace před po válce. Stav koní jist jakostí je mnohým daleko pa stavem předválečným. U nás jist v celí obci 109 koní, z toho v Mo. Hurovi 73, v Penátkách 12 a ve Stádle 24, odvedeno bylo 7 koní. Předválečný stav koní v obci byl 95 ar. 100. Klasifikačním místem pro české sternbersko byla před válkou i pa války obec Hnojice.

Práha letos posáhla mimo jiné žitlová semena. Javnil Jekelinové se to janaž jezich nedostatku a pa druhé spekulace. Za semeno muso.

Poslední rekvizice 5-7/II.

Klasifikace koní u nás.

jeteliny červené je náš seté platilo se až 50 Kč za 1 kg oproti před-
válečným 150 Kč až 280 Kč.

Automobilová
linka Štěpánov-
Sternberk-
Budařov.

Úvahou je tomu, že horské obce směřem k Jerounu a
dále k Budařovu nemají přímého spojení se Sternberkem, nav-
hovalo se přímým automobilovým spojením Štěpánov-Stern-
berk-Jeroun-Budařov. Aby rentabilita této trati byla razi-
štná i v případě její pasivizace, měly se všechny obce, jimiž tu-
de probíhá, zavazati, že složí určitou kauci dle počtu obyva-
tel na krytí případného schodku. U nás obce obnášela kauce
na 1 1/2 roku 1545.85 Kč. Obce se uvolily kauce složit až na říční-
se horské, za něž však se parocili tamnější továrníci, avšak
automobil dosud nejezdí, zatímco na trati Sternberk-Štěp-
ánov-Budařov automobilová doprava již již začíná.
Tato linka má ovšem větší výjnam a lepší zastávky. Jízdné
mělo obnášet 60-80 Kč za 1 km.

Navázání
cesty k vodovodu
na Dědince.

Tato potřeby ovšem dobře silnice a cesty. U předtím ale v
naší obci neavstaly, přičemž nejhorší po jamám paseli jemu odci-
nili. Štěrkem je Stáda a Luvie se poverla cesta od sv. Jana až
k vodovodu a to dosti důkladně, neboť paverly se na ni 163
šury kruhého štěrku (z úhor 10 šur dvíř Luvieky). Tuto cestu
povázala pouze dědina (na každých 10 m² pole 1 m³ štěrku) ka-
to dědinka naverla štěrkem z potoka cestu na dědince. Za dove-
zením 1 m³ štěrku ze Stáda platilo se 5 Kč a z Luvie 7 Kč, takže celí
navázání j na dědince vyžádalo si celkem, na druzmí poměry
nepatrného nákladu 1250 Kč, jež vesmír vinovaný rolníky
na stavbu památníku padlým.

Slavnosti
1. výročí svíci-
ní "Sokola"

Tětoho roku po dlouhé přestávce uspořádány dvě pda-
rní slavnosti na návsi. Obvlasti vyniklo 1. výročí čicění
rajiš pábora Sokola uspořádáno pod pášitón matěvské
jdnoty ze Štěpánovské uspořádáno na pěkřím pěstřanotě

na dědině s tvrdým úražením čtverec vhodně se formu upravony
přikopy byly paklemly deskami a pasypány hlínou. U Slujské školy
výměny postavena dokonce i tribuna, keť do kola pak sedala,
takže místo mělo úplně ráz plehiste. Cvičení i občerstva šťastni-
lo se velké množství, takže morálně i finančně výsledek byl do-
konaly a pro mladý Oábor povzbuzující.

Ještě významné slavnosti přiradily se ještě Obřinky "po-
řadání", Sdružením dorostu "po přích, jimž sedala vládnutího
významu velká účast právě se vrátivších Legionářů z Olomouce
od 6. hanáckého pluku a rovněž ve velkém počtu navítavší česká
menseina šternberska v čele s p. řídicím učitelem Japletalem Pe-
tem, jímž byl několik roků u nás učitelem.

6. hanácký pluk Legionářů vrátil se z dalekého Sibirie
do své nové posadky - Olomouce - v neděli dne 13. června po dle
oápolední. Přesto, že od časněho rána tulo jako plovce, práce vy-
pravilo se i z naší vesnice hojně občanů přivítati naše hrdin-
né bratry ze Sibirie. Olomouc byla po celou neděli proměněna
v tábor neočekávaného lidu sledujícího pilně uprávy v příjez-
du hrdinů. Olomouc sama byla vyšňorována prapory, květinám a
slavobranami a nebe po celé oápolední tak pakabonině, se po
polední rozesmálo a připojilo se tak k jasajícím hvězdám
školních dětí, všech spolků, vojinní a vesičtního občerstva.
Konečně po 6. hodině oápoledně aeroplány kroužící níže
nad nádrarím a doprovázející vlaky našich reků ornárnily,
že jsou konečně mezi námi ti, po nichž tolik roků jsme toužili.
U nádrarí odbylo se oficielní uvítání a nastal triumfální
pochod místem. Učelní jla eskadrona jízdy v plné válečné pbroji
s celovými helmicemi o pa ní důstojnický sbor olomoucký a
oficielní hosté a deputace. Vše napjatě upíra práky k nádrarím.

Obřinky.

Návrat 6.
hanáckého
legionářského
pluku do Olo-
mouce.

U poměrně volného svolávání slávy a. Na předání z prostoru před nádrarim, kteri bylo vyhráno příbuzným. Avšak by umělkář svolávání, nastává hluboké ticho - tot příbuzní pátrají po členech svých rodin. Ticho jest přerýváno občas radostnými výkřiky z řad příbuzných, ale nenalera prviny. Úctnost shamritu a disciplina to našim rukám nedovolovaly. Javniva riny pochod silirské kapely, která je války přišla od 54. popluku do Ruska. Jvolna se bliví k nám a my bez dechu pohlíme s nevyřlovnou úctou, kterou však nemireme pro moere vnitřní pohnutí projevit, na řady jináčkych šel rovnoměrně se vlnících. To nejsou živé postavy, to jsou mramorové sochy, tak pda se. Uš na ne pohlíří v hlubokém tichu, občas přerývaném radostným výkřikem námých. Nikdo z nich však neodpovída, ta ani nepohledné stranon. Dojem pro účastníka jedinčný a nerapomenutelný. To to jindy zpěvu, radostního volání při podobných slavnostních příležitostech a pde - hluboké ticho. Avšak v tom už to buráci svoláváním. Na předání, to přicházejí první řady bránní muži obrovské spaliry, školních dětí stromářských pde z celého okolí. Jde předávají svůj hold našim osvoboditelům li nejmenší jak to umějí nejlepe. Tisíce praporek vlá z jejich řad a jejich nadšení postupuje dale místem lucie jako přival mořský. Na náměstí před radnicí bylo slavnostní uvítání, po němž nastal rochod do Kasarin, kde se odehrávaly dojemavé pěny shledání. U noci rozjždely se leprve rástapy domů s dojmy, nerapomenutelnými. Pluk přijel v berwadných uniformách, cor'o našiel domáciel nebe rici ani pdaletka, jsou ještě válčine. Stav pluku v sobe přijednu čítal 2300 mužů a dojel do Terstu na obrovském parníku americkém. President Grant. Celkem na parníku bylo

5453 legionářů a jich jen a sprosádkou lodmi asi 6000 osob. Učel
 hodna číslie. S b. honáckým plukem přijeli z Hurové jako legio-
 náři: Malý František, t. učitel. Dolanek, rodat z čís. 39, byl při
 telefonickém pádilem b. honáckého pluku. Zajat byl před třídnyím dnem
 v roce 1914. Piliu (nad Krakovem a po celý čas papih byl na Sibirii,
 rpron samistnan u rolníka, pordeji na pošti a u magistrátu v Petro-
 pavlostku. Hamr Jan, ^{Ladislav} rednik, sym Hamra Hynka, dělníka, čís. 29,
 byl zajat v. 1914, na ruském bojiš. Při návratu byl přidilen k dílo-
 střecku. Dříve již se navrátil Erka Josef, t. o. péčivatel v ústavě
 choromyslných ve Šumberku, jine byl rovně u b. hon. pluku ja-
 ko ^{poddůstojník} potravotní voják v lekamě.

Jako prvnj Legionáři Hurovských se vrátil Cavoursek Jo-
 sef, t. o. jilemnický dělník, sym Cavourška Františka, polního a
 nocního klidací bydlícího v čís. 31. Vrátil se jako invalida by
 několikrát více raněn v bojích na Sibirii. Byl u 2. pluku. Bo-
 hndik doma se brzy potavil. Poslednj Legionáři vrátil se
 Šémar Vojtěch, t. o. financím strávník. Podkarpatské Rusi
 podobně jako i Hamr Ladislav. Slouho nebylo o něm zpráv, ai
 s jedním z posledních transportů se přihlásil parov. Jest mne-
 non podporou staré matce. Tímto s našim spoluoobčaním by-
 lo dopřáno sčastniti se našeho pakramičního boje, jine nam
 vydo byl samostatnost. Pndis Vám náš vřelý dik za vsichna
 strádání a útrpem. Veri ještě jeden náš Gvalý spoluoobčan byl
 sčastniti tohoto pakramičního boje za samostatnost, z něho
 bohužel se více navrátil. Byl to Smetana Štěpán, rodat z čís.
 10, vojenský lékař-podplukovník, který šimě před vzejdem do
 vlasti byl ve Vladivostoku 1. května 1920 ukhladně pastřelen spro-
 luvojinem-Gvalým čínkem pro domnělé nepovysim, jine měl

Hurovští
 Legionáři.

dle jeho mluvením pravím: Dr. Smetana. Dřívá předtím naš
rodák svůj věčný sen na břích Sibíře. Nesplnila se jeho
senha spáních osvobozenou vlast a drahou matku. Vrátila
se místo ního pouze jeho manželka - Ruska, Kijeva Ekaterina
Germanovna Smetanová která navštívila i naši vesnici a rov
otec svého manuela. Uvhladem k poměním v Rusku usadila se
v Praze - hlubocípích.

VIII. přesokoloký
plet. Praze.

K triumfálním návratu ruských Legionářů přiřadil se
čestně VIII. přesokoloký plet. Praze přiřadány ve dnech 26-30 čer-
una. Co nás se ho účastnilo 6 osob, z nichž 2 cvičily. Pro pou-
vnesení návratu myšlenky v době největších stránic politic-
kých měl význam obrovský. Rovněž pro myšlenku sokolskou.
Cvičilo 12.000 mužů a politiků jin. Nerapomemutelné.

Povodeň.

Letošního roku po dvakrát stihla naši obec velká povodeň,
jaka nebyla již po 30 letech. Poprvé roztily se mohutné proudy
kalné vody za tím pruhem v horách v polovině ledna tak, že zaplavi-
ly široké pole, trávy žvané a přes „novou“ cestu roztily se voda až
pod vrchy tráh, mezi cestami a přes „náčanky“ i Benátek valila
se přímo přes Benátky a níže polovinu chaloupky do Oskavy.
Přes „náčanky“ se voda vyhloubila mělké říciště dobře ještě dnes
poznatelné. Voda šikla i přes první tráh, širokého a ponechala
vůdce poznatelné stopy - pánusla sponstý úvodně prst, vymlela ce-
la koryta, cesty vymlela - a na všech těch místech na jari se rarl-
mla je dohledena plnivice. Po druhé i na pravém břehu roztily se voda
daleko do níže poloviny „oklonek“ a „dilectků“ a od dřevěného
mosta valila se cestou a po Benátských polích do plynovotného
rybníka. Škody zde natropila velké, zejména na poli p. Novot-
ného (vele cesty do rybníka) a p. Lyska, kterým pánusla sta

fúv proti a rovněž i na cestách, které vymlela a učinila nejspíš
 nížmi. Voda škla i po cestě k Starému, rovněž vnikla příkopem i
 do rybníka u vesnice. Pohled na po velké jízěro nicíci' slabě' oriny byl
 smutný. Jíta a přinice, nemičene od myši' učinila povodeň - tnd' je od
 plavila i s prstí' neb' vymotely, takže je bylo nutno pracati. U niričac
 na tráti' stála voda až do jara. A celá tato hrůza zaplavý se opakova-
 la počátkem července na počátku jím' po průtrži mracén' - hvořáč. Co-
 da přišla tak neočekávaná, že odplavila částví' posociné' jímény, vy-
 hrany' len i posociné' jítele a trávu. Zralé' neb' dorovávající' obilí' bylo
 celé' pod vodou nebo' jím' plásky' vy' emvaly. Byl to smutný' pohled
 na jiné' lóny obilí' nicíne' čtravou vodou. Slabná' úroda byla nicína.
 Rorsak povodeň' byl jakový' jako v jímí. Mimo to byly zaplavony
 i dílicky' "močary" ruane, kde nejvíce' byly postkorny' ba úplně' jímí-
 činy' kemaky a cukrovka. Oboje' úplně' jímílo a nedalo žádnou
 úrodu. Podobně' jímílo ovšem' bylo v rybníku, pod dílicky', v sklouček
 na pratech, mezi cestami (za novou cestou) na náčankách, majlon-
 kech i jinde. Byla to špatná' sármina rolníková za celoroční' prá-
 ci.

Jmé' započaly 1. července a více' prošly se první' jímény, jímé
 jízto rři' jíta) napadány od myši', postkorny' mravy a povodem
 i mokrem byly ve prvústu opordány. Jímény' ale' prvústu počaly
 se dat' dobrý' výnos, ale' silně' pklamaly. Váňle' uvrály a pono' sešlo
 bylo velmi' lehké'. Nejhorší' výnos dala rři'. Byla řídká, klasy' polo-
 právdné' a bodláči' více' než rři'. Většina rolníku' vůbec neměla jíta
 pro svou potřibu a byla nucena mláti' na chléb' jímény, což' se ani
 za války' nedálo. Přinice' byla lepší', ač' rovněž' řídká'. Nejlepší' se
 vydarily' jízky- přinice, které' daly' pěkný' výnos. Za to jízky- jíta
 silně' pklamaly a setva se sklídilo jím' nich' semeno. Čimné'

1920

psenice je žito bylo vůbec velmi málo, raseto pro myši ráplavou na podzim v 1919. Obvláště je telimiska nebylo rovno, raseti, žito se jen hemřila sponstami myši. V jaře letošního roku však myši úplně zmizely rázem, pricinou jakousi nemocí. Jemědělci si ovšem padechli nad tímto rasakrnutím přírody. Bývá ještě poměrně se o ovsných žitích. Celkem uspokojily. Účnos jednotlivých druhů obilí byl následující: u pšenice 200-400 kg, u žita 100-200 kg, u ječmene 250-350 kg, u ovesa 300-400 kg p. 1 mušce. Teny obilí jsou uvedeny v předu na fabulce. Počasi ve žití p. počátku až do pšenice-nych žití bylo pěkné s menšími dešti, až pšenice v mandelích pomokla a obvláště žarka porostla.

Krupoliti

Po povodni ra ječmenných žití přibývala se našim krajem, sou-
ně spojena s hravným krupoliti, je rasaklo hlavně Jerotín,
a částičně Štěpánov, Pínovice a Hroznice. Úroda byla ve těchto
úplně pricinena. Pohled na ni hravný.

Sklizení.

Sklizení ovesa a ostarý byla letos dobrá, až ráplavou lak.
Jemáky ve vyšších polohách daly dobrou úrodu, v nižších však
vyřpily. Rovněž tak řepa, která dala průměrem 60 g po mušce,
ba i více (80 g), ovšem v dobrých žitích neráplavých.

Sucho.

Počátkem září uhořelo sucho, které vytrvalo spojeno
porději s mrazem až do počátku prosince, kdy napadl sníh, tak-
že přes týden byla pěkná sanice. Zajímavou byla to, je ra Moravou by-
la krásná sanice o týden dříve než ve Slezsku.

Sanice.

Úprava toku
Hurovky.

Krásný suchý podzim umožnil odejmíti přečímá lts-
síň povodni a rábrániti jim pro budoucnost. Pricinou povod-
ni byla ne jak voda sama jako spíše rataravený tok Hurovky
sponstami nánosu a tuhým proutím. Obecni pastupitelstvo uve-
šlo se ve pětici om s. páni jednolární, aby do Čanoc každý ma-

žitel porumků u potoka vysekal a vykopal všechno chrasti
 v toku pod svým polem a vyhárel všechnu náplavu do konce
 ledna 1921 a po od hranic stádelokých až po pílerniční most, ji-
 nak je dá obec tok vyčistiti na jeho útraty. Aby vyčistění bylo rád-
 ně provedeno, ustanovena volátní komise, která celý tok prošla
 a dělala náhopy, určující kam a má být náplava neb břich sryta
 vyháren, aby tok měl určitou šířku. Nastala rušná práce v celém
 toku podporována kráským, slunným podrímekem. Voda v potoku
 úplně vyschla, takže se pěkně chozílo tokem. Jeden předstihoval
 druhého v úpravě toku, takže během několika neděl zmínila se
 úplně jeho tvářnost. Mnohé partie měly vzhled řádně regulo-
 vaného toku. Na úpravě toku pracovala celá vesnice hlavně v
 měsíci říjnu a v první polovině listopadu, takže v druhé polovi-
 ně listopadu už mohla kolaudační komise složena ze zastup-
 ců J. Hurovi, Benátek a Štábla přehlédnouti tok jako hotový.
 Ousemři našli se asi čtyři jednotlivci, kteří neurnali dobrou
 vůli druhých a prospěch všech a přes neustálé políbení a upo-
 mnění nevyčistili tok řádně. Nemůžeme poroumniť pro to.
 Hlavně vzpomenouti práce obce při úpravě toku. Ta byla bez
 chvátání velká. Kdo viděl tok Hurovky od „Panstvího stavení“
 až na kamenný most před úpravou a po úpravě, ten může po-
 sonditi vykonanou práci. Tok kolem vodovodu byl mišy snad
 jen 1 m široký, ostatní paneseno nárosem, rovně tak i jáno okno
 mostu (od dědiny), podobně i na mostem byla spousta náplevy
 rabranující potoku vody a způsobující náplavy. U pěkto mi-
 stech bylo nutno vyměřiti úplně nový tok a to po celé délce
 plota u vodovodu a vyvésti sta fur klíny, již se navárelo obec-
 ní pole u kamenného mostu a částecně farské pole a ostatní

trávník obecní. Rovněž u panovského stavem byla sponsta
 naplavy u břehu, v níž bylo nutno rovněž vyhrábiti nový tok, aby
 voda byla svedena do původního toku, který šel kolem vyššího
 pole p. Jadravila a utlačila se dále k topolům a cestě. Vyhrá-
 ná naplava se odváděla prvu na trávník na vyrovnaní nivin,
 dále na okem nádanek, do pátvratky v močidle (druhé na levo od
 příkopu) a menší část se přiváděla k topolům a k sarasnu utvo-
 rením, z jednoho topola u vjezdu do potoka, jenž má zabránit
 vnikání vody směrem k topolům. Spornost jikáře, jak
 se řádo, vodní stavba svědčí a odolá-li přivádu vod. Vykona-
 ní práci, mluví nejlépe počet pracovních dní a náklad úhrnný.
 Úprava toku od „panovského“ až po kamenný most stála obce
 5392 Kč 50h, z čehož připadá na práci ruční na 14 1/2 pracovního
 dne à 20 Kč 2882 50 Kč a na práci sármí 2510 Kč na 24 1/2 pracovní-
 ho dne s párou koní à 100 Kč a na 1 den s jedním konem à 60 Kč. Tato
 celková, namáhavá a důkladná úprava toku po dlouhá léta
 zanedbaného přinese jistě v příštích letech velký užitek tím,
 že zachrání širé lány od zátopy a přičím šklicí. To však
 připobhláda rádně udržování vycistěného toku v takovém
 stavu, v jakém jest po úpravě a ne čekati, až zase voda pro nedo-
 statek místa v toku rozleje se po okolí. Při čistění toku nebylo
 zapomenuto ani na vyrovnaní a zvýšení hrází na pravém bří-
 hu toku od kamenného mosta k dřevinnému vlastní v nižších
 polohách.

Oprava školy
 v Stáde.

Jarnamenati dlužno též opravu školní budovy ve Stáde,
 kterou Schulzein na rychlo postavil v 1911. Byla to stavba leda-
 byla, čehož důsledky nutno nyní drze napravovati. Podlaha
 v učirně i v kabinetě, jakoi i dveře byly pničeny houbou, takže

je bylo nutno obnoviti. Aby však houba opět nurnčila novou podlahu, byla na náryp pískový polovina dehtový papír spojiny dehtem a smísenou roztavenou v kotle a rovněž dojde tento směs zatavený. Na tuto podlahu, již houba nepromikne, se kladla opatrně kprve podlaha dřevina. Dle dlouholetých zkušenosti ji takto zhotovil švarš, zde již p. Olčík J. J. Růdounost ukáže výhodou neb nevýhodou tohoto prostředku proti houbě. Náklad na tuto opravu činil 5058.50 Kč.

O důležitosti finanční záležitosti bylo se nutno rozhodnouti jak mnohým občanům tak obzvláště obci a to do konce října. Byla to otázka bytí rakouských válečných půjček, již po převratu nadělala veliké plé kprve hlavní městi Němci. Návratem štrómárcem usneslo se na rakone, ale níhor stát převzeme rak. válečné půjčky v hodnotě 75% ale jin v tom případě, když vlastník těchto půjček je měl už před 28. říjnem 1918 a když upíše současně na II. státní půjčku hotové obnos rovnající se 75% hodnoty rak. vál. půjček nominál, když stejný obnos, v jakém jsou tyto půjčky převraty státem. Obci naší jich bylo c. k. okr. hejtmanstvem vnuceno 50.000 Kč nom a štádo upra. lo 20.000 Kč a obnos k uprání potvrdný byl celý vy půjčím u bank na lombard. dluhopisy těchto válečných půjček byly totiž ponechány v pěstavi u dotčených bank, již ovšem ustríhovaly i kupony a jirsky si ponechávaly, neboť obci na tyto lombardní dluhy nic neplatily ani dosud. Když po převratě přestaly se úroky z vál. půjček vypláceti, a banky smlouvené 5 1/2% jirsky zvýšily, rostly tyto lombardní dluhy velmi rychle, takže dnes u naší obci i v štádem činí asi 76.000 Kč. K tomuto velikému dluhu

Rakouské vál.
půjčky a II. státní
půjčka českoslov.

měl nyní přivést nový - opět velký - v hodnotě 75% rak. vál.
 půjček nom. (70.000K) to jest v obnosu 52.500Kč. To ovšem byla
 palčivá a pářná otázka pro zodpovědné činitele v obci. Obecni
 zastupitelstvo stálo na rozcestí jako Herakles starověký - buď
 upravit v hotovosti obnos 52.500Kč a ovšem nejdříve jej někde
 vypůjčiti nebo nechat propadnouti celý úpis rak. vál. půjček
 70.000K nom. (dnes ovšem bez upřesnění "bercerný") Lombardní dluh
 v obnosu asi 76.000Kč by ovšem přestal. V prvním případě by se z rak.
 vál. půjček zachránilo 52.500Kč (z 70.000Kč - přáta 17.500Kč) v po-
 době úpisu II. státní půjčky po dobu 5 roků 5% úrokováného, po-
 řadí 4 1/4%, v druhém případě by se nerachránilo z rak. vál.
 půjček nic (přáta celých 70.000Kč). Obecni zastupitelstvo v prv-
 ní schůzi 16 října otázku tuto nerozhodlo a usneslo rozhodnu-
 ti odložiti vzhledem k obšírnému jednání úvěru až po schů-
 zi starostenského sboru. Porada starostenského sboru vypráta
 pro upisování, což pro české obce jest samozřejmé, ale návrhy
 k opatření potřebného úvěru byly velmi různé. U naší obce
 konána je vlastní schůze občanů ale přirovnání kvality val-
 níků promad, ale rovněž neměla žádného výsledku. Porhod-
 nutí ponecháno schůzi obec zastupitelstva konané 24. října, je-
 se zúčastnilo 13 členů z 15. Schůze měla vážný průběh a jedná-
 ní bylo pění - všichni členové si byli vědomi zodpovědnosti.
 Usnesení dle protokolu bylo následující: Starosta na základě
 nabytých informací vyvětil výhody upisování před úplnou
 přátou rak. vál. půjček a po delší debatě bylo ponešeno jedno-
 hlasně upravit II. státní půjčku československou příměnou obe-
 mých rak. vál. půjček v obnosu 70.000K nom, což vyřáda si ná-

kladu na hotovosti 52.500 Kč. Po delší debatě o úhradě upsané ho obnosu 52.500 Kč bylo usneseno opít jednoklasně obnos ten uhraditi vlastní obecní přírůbkou najednou ve výši 426% ke všem přímým daním splatným nejpozději do 1. ledna 1921. O schválení této vlastní přírůbky usneseno porádati zemský výbor. Potřebný obnos 52.500 Kč, který jest splatný nejpozději 31. října t. r., uhraditi se prorátím výpůjčkou a soukromníků v obci na 5%. Jednání o úhradě dlužného obnosu asi 76.000 Kč vzniklého úpisem rak. vál. půjček odloženo do příští schůze rozpočtové, která rozhodla splátniti je v šesti ročních splátkách rokem příštím (1921) počínaje. Usnesení tato stala se po prale živare nejvyššího finančního stavu a rozhodnuto zbaviti se dlužných velkých dluhů obecních vzniklých v letech válečných a poválečných - v době znehodnocení měny, co nejdrívě - pokud možno ještě v době té znehodnocené měny, aby obec po urovnání poměrů mohla přikroci-
ti k řešení naléhavých otázek stavebních (silnice, kontrolní váha, obecní dům, kanalizace a td.) i sociálních nerušená brimem v dob válečných. Jde-li na budoucích obecních správách, aby vyšetřený program dodržely. - Výše přírůbk (426% k dosavadní 187% řádné na rok 1920) učinila pro počátku rozruch v obci mezi poplatníky, neboť výše přírůbk obecních nepřekročila do r. 1919 výši 100%, avšak po řádném vysvětlení, je lépe jest dluhů se nyní zbaviti než obrovské jízky stále platiti (až 11%). Finobdanci urnali všichni rozvární občane prospěch plynoucí z těchto rozhodnutí obci a tedy i poplatníkům. Ovšem přece jedna skupina domkářů a to dobru situovaných protestovala proti tomuto řešení a žádala rozhodně nepsisovati II.

1920

státní půjčky a rak. vál. půjčky obecní nechati propadnou-
ti, neboť upsáním a splácením úpisu II. státní půjčky ale
usnesení obec. zastupitelstva Ludou při a hlavně asi dva
majitelé úsečnosti radlučených změn. Všechny námítky
jejich byly klamné a nebyly odůvodněné. Srovnáním jest fakt,
že zastupitelstvem obecní zastupitelství v obec. zastupitelstvu hlaso-
val pro upsání, tedy pro finanční pomoc naší Republice,
kdyžto nyní námi Čechy se najdou jednotlivci - ne všichni -
kteří mu ji odpirají. Je-li někdo vlastní vinou a nebalostí
v špatných finančních poměrech, nemí vinou obec a obec ja-
ko celek nemůže být odvislou od něho. Ostatně sám přemoký
výbor pamítá jejich námítky, jisto obec jest povinna k nim
se jimi obecní udržovati a pečovati a ne lehkomyšlně
pomenšovati. Místo věnych důvodů při protestu pracovala
nešťastná stranickost a zaujatost. Tim ona důležitá ra-
čovitost skončila a Ludoucnost ukáže opravdivost jejího ře-
šení.

Pálení sli-
vovce.

Otevřel od várného uvarování nutno přikročiti k necimn prak-
tickému, čímž jisto jest pálení slivovce. Velká úroda ka-
dlátek v tomto roce a jejich brzké opadávání následkem sucha
přiměla opět jednou po dlouhém čase jednotlivé rolníky
k pochování jich do kádí ku kvašení. Někteří však měli s ni-
mi smůlu, neboť k uložení a kvašení těchto kadeláků jest tré-
ba dobrých kádí a tu mnohým ona majimna stáva se vypači-
la sama (vytekla) k malí radosti majitele. Pálení slivovce
vážlo se slavnostně během 24 hodin dne 20 prosince up Karla

Kračmarů c. 42. ve výměně v komorě. Pálili celkem 8 volníků
a to: Novák Antonín c. 56., Coufal František c. 6., Lukáš Josef c. 17,
Němec Hynek c. 28., Lukáš Josef c. 31., Věsany Otašimil c. 38.
Malý Jaroslav, c. 39, a Kráčmar Karel a Jan. Napálili celkem
115 l slivovice, daň zaplatili za 24 hodin 720 Kč, a od půjčím
kotle p. Kráčmarovi p. Hnojce 312 Kč

Mimo to Škoda Josef c. 44 a Ulkoš Jan c. 43 pálili v Benát-
kách u p. Nováka Jaroslava, hostinského, kde rovněž páli-
li 24 hodin. Pohruš slintavka a kulhavka právě rádičí
v dílně většinu ji spotřebovala jako lék kravám slin-
taven poshrůným. Tak nestavne skončilo pálení slivovice
pro celou dílnu křičí se na ni. Jako lék se ověřila. O rá-
dičí slintavky a kulhavky - tomto roce stala se již zmínka
i přibledu o hospodářských otáčkách válečných a poválečných.

Krátce je zmíním o obecním rozpočtu na rok 1921. Obecní
hospodářství přivedly p. pravidelných kolejí nestavne dluhy
způsobené nucenými jízisy rak. vál. půjček a velká drahota.
Udáni vrostlo obrovsky, kvůli příjmy byly málo zvýšeny
Tu ovšem bylo nutno přikročiti k zvyšování přírůbků. Tak
pro příští rok jest stanoven příjem na 10.090 Kč (v tom úroky
p. IV. státní půjčky 5.849 Kč) kvůli vydání na 50.171 Kč, takže se
jeví schodek 40.081 Kč, který nutno hraditi 82% přírůbkou k
daní činnosti (237 Kč) a 322% přírůbkou k ostatním příjmům
daním (12.215 Kč tj. pozemková, domovní, přírůbkou, výdělková a du-
chovní). Příjmů daní platila obec naří v. 1919. 9.872.62 Kč
o údati 2579.99 Kč. Při úbati p. úbradi schodku bylo usnes.

Obecní rozpo-
čet na v. 1921.

1920

Obecní dávka
ze zábav.

Jemná dávka
ze zábav.

Bytová nouze.

no dle protokolu toto: Na úhradu schůdku obecního rozpočtu
je usneseno vybírat obecní dávku ze zábav vyjímajíc
divadelní představení pořádaná ochotníky ve prospěch do-
bročinných účelů, dále koncerty a přednášky s volným vstupem
nebo pořádané na dobročinný účel. Dávka obnáší bude
10% vstupného. Vstupenky bude vydávati obec
vazítkem a číslovane. Dávku nutno platiti předem a v přípa-
dě, je by vstupenky pořadatelům přistaly, obec je převzeme
zpět a příslušný obnos vrátí. Obecní zastupitelstvo bude
kontrolovati občas vydávání vstupenek a v případě nedost-
ředí předpisů bude pořadatele potulovati jen v zájmu to-
hoto usnesení byla zákonně nařízena dávka ze zábav pro celou
Moravu postavená dle výše vstupného: Při vstupném do
1 Kč činí 10%, při vstupném do 5 Kč 20% vstupného, do 10 Kč 30%,
do 20 Kč 40% a přes 20 Kč 50%. Tedy tato jemná dávka jest daleko
větší jako usnesena obecní a jistě zmenší počet hanebních zábav,
kterých jest u nás moc. U nás jich bylo letos 15, jistě dost. Kde jsou
za nimi divadelní představení. Je jemná (hudební) dávkou ze
zábav obec dostává polovinu a druhou dává jemní. Příjem
přes obvláště ve městech jest velký. Jest to jistě rozumná dávka.
Udělí poválečně po demobilisaci obrovských armád
vzrostla se velká bytová nouze. Trivorní. Po 4 roky se
nic nestavilo, takže to nyní chybí a k tomu se poválečně ra-
kládá mnoho nových domácností vyhledávajících samo-
statné byty. Aby nedostatku bytů se cítilo, vydány různé záko-
ny a paloriny nové bytové úřady, které mají právní velké by-
ty a rozdělovati osobám bez bytu a opět jiné zákony, jež mi-

ly chrániti nájemníky. Spásem u ně klademou, však nepřinesly, poněvadž se různě obchářely nebo vůbec samy věci více škodily než prospívaly. Obvlasti ochrana nájemníků na venkově a speciálně u nás vlastní pravinná nedostatek bytů. A proč? Poněvadž majitel volného bytu bál se do něho někoho pustit, protože v případě vlastní potřeby ho nemohl z bytu vypověditi. Sedřiny rolník - výminkář nemohl do výminky, poněvadž tam bydlel nájemník, kterého soud chránil. Vypovědi bylo možno dáti jen soudem. Nájemné se nemohlo zvýšiti více jak o 20% oproti nájemnému p. r. 1914. U mnohých obcí s vysokými obecními přírůbky platilo se více na civičovní dani než obnášela nepatrná činve. Proto raději byly pod různými podmínkami byty ponechány právdné a vydávaly se dále různě rákony bytové, k nimž konečně ^{přibýly} rákony majitel podporovati stavební ruch, který růstal zase jen na papíře. Stavěti se nemohlo pro velkou drahotu materiálu stavebního, pro vysoké mzdy a stále stávky a to přičinno zase pro nedostatek peněz. Obec naše aby odpomohla nedostatku bytů, usnesla se uzavřiti obecni hostince ve Staadle - úplně plyněný a podporuje jin německou irredentu - a přidati v něm dva byty. Majitel druhého hostince p. Uchmánek Karel se při tom navaroval přispívati ročně do obecní pokladny 150kč odtupného. Soud však nedovolil plaviti malou vesnici o Geisdech jednoho hostince a předpisoval krůčovou cestu soudní k dosazení cíle ovšem nejistého. Zrušení hostince plyněného a nevyhovujícího káji ochrana nájemníků. A druhý rákon narižuje byty, nirovdati. Nemí to ironie? De rákone p. rabitám bytů obecní byt u nás rabrán byt p. hostinci p. Uchodila Fr. c. 5a. a to po komisi

1920

z hřbitvanstva. Na vesnici je tedy bytova nově uměla, vytvořena zákonem, který ji měl odstranit.

Volba místní školní rady.

Na sklonku roku (roku) byly po dlouhé době zvoleny nové místní školní rady. U nás se tak stalo ve schůzi obec. zastupitelstva dne 26. prosince a zvoleni byli: Uleh Hynek, usaz. č. 52, Novák Antonín, volník č. 56, Kráčmar Karel, volník č. 42, a Frybort Štěpán, volník. Zvoleni byli: Němec Vlastimil, volník č. 38, Škoda Josef, volník č. 44, Škohan Jan, volník č. 63 a Novák Jaroslav, volník. Zvoleni byli: Ke čtyřem členům zvoleným obec. zastupitelstvem přistoupili u nás ještě dva členové zvolení sborem učitelstvem a to řidič učitel tělesných cvičení a učitelka ručních prací Ryparova Karla, vdova po zesnulém radnicím Ferdinandovi Ryparovi zemřelém r. 1917. Předsedou zvolen Kráčmar Karel.

Nové daně. Dan z obrátu.

Letošní rok byl neobyčejně bohatý na nové daně. Snad ještě žádný rok jich tolik nepřinesl. První z nich byla dan z obrátu lidově zvaná z převratu, dan z přeškrý, veskerý hrubý příjem 1%. O větším příjmu byli remédilei nuceni všichni povlaštní řádně uveřejnit, do něž se menší obnosy musely započítati ty daně a obnosy větší než 100 Kč jednotlivě. První správa prováděla občas revize těchto danových řádných a nevedomí jich pokutovala. Když však po uplynutí roku 1920 byla dan z obrátu splatná, tu vyfasila se vláda s paušálem pro dan z obrátu u remédileu, řádně remédilei prohlásila za nízké a neúplné a snažila se všechny remédilei pokroiti se paušalováním, které však bylo příliš velké, jisto naše vesnice byla zahrnuta do oblasti reparační. Ministr zemědělství prof. Bradák rozdělil totiž celou republiku na 4 oblasti: repar-

skou, ^{II}obilnářskou, ^{III}bramborářskou a ^{IV}pičminářskou, dle nichž stanovena paké paušál arice z tba v oblasti reparařské na 42 Kč, v obilnářské na Kč, v bramborářské na Kč a v pičminářské na Kč. Naše obec (i Stádko a Jenářky) pararena do reparařské, ac se n nás sáré formimní repara pouu na 1/10 porumku. Jádá-li obec p pararomí do smiši oblasti, m se dá mondra rada, aby se v dotyčné obci vedly párnarmy, kterú vsáh dotyčná berní správa nechce unati a příděpisí do konce jako v naší obci ne reparařský paušál, nýbrž jistí o 8 Kč větší, totiž 50 Kč z tba. Rekury podané nikde neprocívají! (De párnarmí obnářela dan z obratu u 100 mřecového gruntu 400-600 Kč, kderto dle paušálu jús 800 Kč.) *

Dalsími květinami v kytki danové byly nové dvě dávky velice nepopulární - moučná vzniklá za nešťastného ministrování Jo. Hanise (min. párobování) k úhradě moučného schodku a hnojná z doby min. zemědělské prof. Bradlky na úhradu velkého množství hnojiv pro účely zemědělské. Moučná dávka byla splatná 1/10 1920 a 1/10 1921 a byla vyměřena na základě čistého katastrálního výnosu z veskeré půdy arice a vinné, zahrady a lesů ve výši 200% čistého katastrálního výnosu, u ostatní půdy ve výši 50% čistého katastr. výnosu a vynesla celkem v naší obci (mimo Stádko) 21.153 Kč. Hnojná dávka byla splatná ar v roce 1921 v červenci a byla vyměřena rovněž dle čistého katastrálního výnosu arice a vinné, zahrady a lesů ve výši dvojnásobného čistého katastrálního výnosu. Ta nebyla pak velká a vynesla celkem 1515 Kč (mimo Stádko). Daleko více však zaplatili zemědělci na ona umělá hnojiva tím způsobem, že se jim při výplátek repy z každého q přitchovaly 4 Kč na hnojiva (z 30 Kč) a mimo to při rozdělování dotyčných hnojiv musel zemědělec hotově složit jistě

Moučná a hnojná dávka

* Rekury byly vyřízeny vzájemnou dohodou 18/III. 1923, arice paušál snížen z 50 Kč na původních 42 Kč.

1920

2 Kč z karajek 100 kg dodané ripy. To ovšem byly obrovské sumy u jednotlivců jetoucí do šviců a tyto velké plati měly za následek mnoho mrutosti a láterinu proti velké akci Bradtkovi, dobře promyšlené, ale nákladné, mající za účel zvětšiti výnos polí válkou hodně vyčerpaných. Ke 2 Kč z Karajek 100 kg dodané ripy stát rovněž přispěl 2 Kč. Hnojivo bylo přidělováno v únoru a březnu v 1921 asiie superfosfát a chilský ledek v množství

Dávka z majetku a z přírůstku.

Nejvíce znepokojeni způsobila ovšem nejvíce z největších daní a dávek - dávka z majetku a z přírůstku na majetku, k níž přivnání musila být podána do 15. října t. r. Dávka z majetku ale placená z přírůstku na majetku bude velkým patřivním remedielem, neboť její majitelé jest jak se říká „na dlani“. Velkou práci se sepsáváním obsárných přivnání, v nichž se bu znalosti dotyčeného právníka a nařízení nikdo nevybral, prováděti pro vesnicích berní úředníci - u nás z Riecht Josef, rodák z Hřurové. Bohužel mnoho jednotlivců nemohlo poučiti různých výhod ze právníka plynoucích z nernalosti jeho. Snažba byla možno vše napraviti až při předpisování. Ocenování bylo nejbolavější stránkou přivnání. 1. března 1919 v době maximálních cen ceny byly poměrně nízké oproti dřívějším stavu, když plna draboty dostupila vrchole. Berní úřady však byly by rady ocenění vyřoubovaly na tyto nejvyšší stupně. Přihlášky se daly ale stavu 1. ledna 1914 a ale stavu 1. března 1919 a to za tím účelem, aby se zjistil přírůstek na majetku za války. A tím zase aby ten přírůstek byl co největší, navrhlo se, aby u remediatyých podmítek se k ceně únoru a prosemku r. 1914 připočítalo 75% jako přírůstek a tím se obaviti oceni-

mí dle stavu 1. 1. 1919. Tedy přivůstek snadno a rychle, aniž kdo
o něm ví. Mlý však i panem v roce 1914 u porembků tedy hlavněho
majetku nemiděleova. Bylo co nejvyšší, stanoveny poláštmi tabulky
násolitelů, jíž byly opět různé dle oněch 4 oblastí. Dle těchto tabulek
se stanovila cena porembků v roce 1914 následovně: celkový čistý kata-
strální výnos úrodnosti rolnické dělit se počtem hektarů veškerých
porembků dotyčné úrodnosti, takže se obdrží průměrný čistý katastr.
výnos p. 1 ha. Nyní se v patřičné oblasti (u nás reparašské) našel onen
čistý katastrální výnos a nahoru se zjistil počet km (úrodnost
se našel vesměs od odbytiště zemědělských produktů, jímž u nás
jest Olomouc pro obilí - hlavní žemén, Sternberk pro chlebovinu a
řepu (nádraví pro Úncov) a Štěpánov pro cukrovku (pro Litovel,
Hejvíč, Pustičku a Holici) a číslo terčí v tabulce proti oběma ci-
frám (výnos a km ornacujícím) jest onen násobitel, kterýž násobí-li
se čistý katastrální výnos celé úrodnosti, obdrží se cena porembků
veškerých dle stavu 1. ledna 1914. K tomu připočítá se 75% jako
přivůstek a obdrží se cena porembků dle stavu 1. března 1919. Co
poví dá-li tato cena skutečnosti nebo ne, na to se žádný netáral.
Porembky od jednoho gruntu (ani 100 měřic, i s lukami) dle těchto ta-
bulek při úrodnosti odbytiště 8 km (průměr) a při průměrném
katastr. výnosu 64 Kč p. 1 ha přišly ani na 65.200 Kč dle stavu 1. led-
na 1914 (1 ha pa 3350 Kč) a na 114.200 Kč dle stavu 1. března 1919
(1 ha pa 5830 Kč) To jsou přibližné sumy. Cenování Úncov dalo se
více dle polního uvažování a ocenění nejlepších gruntů dle stavu
1. 1. 1919 na 23.000 Kč - 20.000 Kč, špatnější na 14.000 Kč (s dochovyými
střechami), chalupy na 8.000 Kč - 11.000 Kč, domky na 1200 Kč - 5000 Kč
dle kvality. Cena všech Úncov dle přivůstku k dříve p. majetku

1920

jest rapsána v obecní matrice příslušníků u každého čísla domovního. Cena veškerých sudov u Mro. Hurovi činí dle přiznání 697.300 Kč ku dni 1/III 1919, - Jenáthkách 70.000 Kč a ve Stádě 196.300 Kč, celkem tedy 963.600 Kč. Je by peníze mohli koupiti před válkou celou Hurovu. Ccenovani dobytka dílals políre u prom' ku dni 1/III 19. Konečni stanovena průměrnice asiice průměrná cena, kterou platila vojinská správa za povolani koni v roce 1914 - 1919, tedy 700 - Kč. U hověního a vepřového dobytka počítána maximální cena (u hověního 3-4 Kč za 1kg, v roce 1914 4K za 1kg) u vepřového Kč za 1kg v 1919 a Kč za 1kg v 1914.) Proje a nářadí dle ceny kuppni. Jen sudou-li ta přiznání co platno, viděť u v. 1919 se všechna jednou podávala.

1921

Dan z masa

„Neprajímavější je vsick domi a davek letos zavedených byla na venkově dan z masa, vlastně rabizacik. Ani tato primni idylla venkovska nebyla púctina zdaneni. Platilo se dle žive neb mrtve váhy asiice: z dobytka vepřového:

a) do 10 kg žive váhy neb 8 kg mrtve váhy	2 Kč
b) " 20 " " " 18 " " "	3 "
c) " 80 " " " 70 " " "	12 "
d) " 150 " " " 130 " " "	24 "
e) přim 150 " " přim 130 " " "	36 "

z dobytka hověního:

do 180 kg žive váhy	25 Kč	<u>z telat a hřibat:</u>	
400 " " "	50 "	do 85 kg žive neb 70 kg mrtve	12 Kč
přim 400 " " "	100 "	dále podle	12 "

z dobytka skopového a korihó:

a) ovci, kerami, skopci, koza a korli	6 Kč
b) jehnat do 10 kg žive neb 8 kg mrtve	2 "
c) kúřlat " " "	1 "

Rok 1921.

1921

Seitám lidu.

15/II. 21.

Počátek roku minulého byl ve znamení příprav k prvním volbám obecním a do Národního shromáždění, počátkem roku letošního byl zase ve znamení důležitých příprav k prvním seitám lidu v naší Republice. Upraveno seitám lidu nešlo pouze o konečnou číslici, nýbrž o stanovení správného poměru národnostního a spravedlivého, neboť výsledky posledního seitám rakouského co do poměru národnostního byly neodvratelné v nových poměrech. Němci jich přeužívali ve svůj prospěch. Více tak důležitá potřebovala ovšem důkladné přípravy obzvláště v územích národnostně smíšených, na jejich rozhraní jsme my. Ho to lidi národnostně vlastně jipící mezi Němci a případně i na nich závislé zachrániti ještě svému národu. Bylo nutno porizovati pracně jipích, sernamy, bojovati s neklidností a hárlivostí těchto, ale bohudík našlo se dosti obětavých našich, kteří se podjali této úmorné ale pásluriné práce v našich, menšinách pakříknutých, neboť se pláde o ni nestarát. A tak se mohlo přikročiti k seitám lidu s vědomím, že co bylo možno učiniti pro zachránu menšin, bylo vykonáno svědomitě. Naše obec byla súčasťněna při seitám lidu několika obětavými muži i mimo hranice obce v německých obcích. Tak správce školy Ughnáněk Jan, rodák hurovský (č. čís. 36) učitel ve Stáde byl seitacím komisárem v Surieích, kde jest značná menšina česká, Richt Josef, bývalý úředník ve Lumberku, rovněž náš rodák,

1921

Byl seřadacím komisařem v Habicích a Mladovicích, krajského soudu v Olomouci. Malý Josef r. č. 39. Byl seřadacím revisorem v Turicích, Habicích, Mladejovicích, a ve Lhotě (i. voj. plicním sanatoriu a v ústavě choromyslných). Práce šelto nadšeně byla velká a obětavá, vždyť museli choditi dům po domu v prostředi nás nenávidějícím za nepřehodného počasí. Výsledk, ač znám jisti přímě nem, byl však velmi pěkný obzvláště v Turicích, kde bude mří si za následek brzké přímě české menšinové školy. Němci, aby zmařili úspěch náš při seřadání, prováděli současně soukromé seřadání, které však bylo pronášeno, částečně konfiskováno a původci jistými pokutami i vězením potrestáni. Zohušil je v Lhotě je prováděli o to Dvořský Josef, rolník č. 16. a Novák František, rolník, ale byli při tom četnickem jistěření. Jmínem Dvořský jist rodák staromorský a chodil do Furové do školy české a dnes vede proti české akci. V M. Furové byla seřadacím komisařem p. Ryparová Karla, industriální učitelka, v Penáškách Čarčích Hyněk, domkář a M. Furové č. 73. a ve Lhotě Ujvánek František, obchodník a rolník ve Lhotě č. 26. a seřadacím revisorem pro celou obec odborný učitel Spáčil ve Štěpánova. Seřadání se provádělo popisným seřadacím archy, je obdarila každá domácnost i s návodem: Seřadací komisař pak je sbíral, opravoval a doplňoval, kdežto v německých obcích musel seřadací komisař vyplňovati sám seřadací archy, poněvadž što hrčili jich ničím a passivní resistenci. Seřadání bylo tajné. Vzhledem k četným pochybujícím případům potud je o narození a k reklamacím nejsou známy přesné výsledky a pak vzhledem k tajnosti neměly byti ani zveřejňovány. Seřadání lidu provedeno bylo dle stánu

jaký byl o půlnoci p. 15. na 16. února a to během týdne. Národnost byla pjišťována dle matěrské řeči a ne dle pověstné obcovací řeči jako na Rakouska. Kámenem úrazu při počítání byla stará náborůnstra. Minulého roku nově utvořená církev jiskoslovenská a i do počítání nerazpustila u nás koruny. Otevřela před počítáním rozvířena velká agitace slohem i slovem a hlavně posledním nedělí. Zohrněl agitace uedena nesvědorní, což mělo za následek velký rozruch v obci a hlavně neváry v rodinách. K roztrášenosti politické přistupují roztrášenost náborůnská a to v době, kdy ještě musíme stále býti na stráži před našimi sousedy. Výsledkem agitace byl ten, že někteří občané změnili v několika málo dnech dvakrát svou příslušnost k církvi. Já se ukáralo, jak lidé nemyslí a jak jsou nedůslední, neboť sotva se pro něco rozhodnou, hned v papíru zase své rozhodnutí změni. Ze provratimního výsledku počítání jest v

M. Hurové	532	obyvatel
Benáškách	103	"
Stáde	181	"
celkem tedy	816	obyvatel u velké Hurové.

Výsledkem dle národnosti a náborůnstra není znám ještě:

Masopust byl letos jen krátký a to do února a poměrně klidný. Urobota 22. čísla byl uspořádán rolnický ples, který se velmi pěkně vydařil i hmotně. Čistý výtěrěk věnován na opravu jevosti. Přímě se se přepečilo ještě v nedělí a pondělí ostatkovy, který jest vyhraněn vždy „čabám“ pro vůdcovství Jiskové Františky. Ten den chodí přístrojiny pa maškary po vesnici po Koblíkách, aby večer oddaly se při nich veselému taner. Na ten den odloží se všichni starosti. Jednou pa rok se nenuškodi. Dle starého prýku má se v ostatky po dva dny neustále býti v hospodě a piti

Masopust.

1921

Richtrova
Tererie.

na dlouhý' len. Čím dle se asi sedí i hospodě, tím jist delší.
 Při své veselosti i mládí však nutno pamatovati na
 Lndouenost - stáří, aby člověk na stáří nebyl odkáran na
 dobročinnost spoluobčanů. Stalo se tak Richtrove Ter-
 rii, která obývala na samosti, Čluňovska' Couda "patriciá' drí-
 ve knaří' obci, nyní ke Starovu. Zapomněla na stáří, takří
 od svých přátel byla paverena do nemocnice v Blomenci, která
 vyzvala domovskou obec naši, aby si ji poverla do obce. Byla
 přiverena s jinora do nemocnice. Janským a jist, stravována od
 občanů po řísech. Vyštravní.

Splacením kni-
 hovni' pohledáv-
 ky Schulverzinu

Čena peněz i mezinárodním styku jest dnes velmi ko-
 lisava, což obzvláště znázornuje poměr koruny naší a rakouské.
 Naše obec připojením Stáda a tím, je se počalo vyučova-
 ti v samnější škole české, převzala i hypotekární papíjčku
 v obnosu 10.000K várnouci na Čraovi školní ve prospěch
 Schulverzinu ve vídeňi. Ze knihovniho papísu jest totiž vá-
 rnouci' dluh 10.000K jirvitelný 4% od je' chvíle, kdy se počne
 na oně' škole vyučovati český' třeba jin náborovnístvi a ovšem
 po vypovědi Schulverzinu je splatný'. A to se nyní stalo. Vzhl-
 dem je tomu však, že v knihovniho papíse se mluví s korunách
 rakouských, usneslo se obecní zastupitelstvo na návrh
 starostův splatiti onen knihovni' dluh v rakouských koru-
 nách v příhodné době. Stalo se tak 2. března prostřednictvím
 Živnobanky při kursu 11 70Kč po jist 100r. K = 11 70 Kč. Celko-
 va' papíjčka knihovni' je široký' 60 do 2/11 21 obnášela v rak.
 K 10.535 přepočítáno na naše koruny 1232 60 Kč s vylohami
 1239 Kč, jir' hotové složený a škola jest úplně naše. Obec

ji koupila tedy na dnešní poměry velmi lacino za 1239 Kč. V
 rápěti Schulverin podle dárku vypovědit, což byla pouze z nouze
 cnost. Příjem obnosu 1239 Kč kvitoval (nurasal však potřebnou
 k výmarnu kvitanec) avšak vymínil si předložit proto věc jako
 spornou (poda platit v mění sídla věřitele či dlužníka) evlaštní
 meristatní konferenci. Podobných případů jest totiž velmi
 mnoho.

Od převratu jednou z nejduřivějších otázek do dneš říší.
 nyč jest poremková reforma. Pohruš stala se otázkou politice-
 kou a tím její říšení dostalo se úplně na jinou kolej než mlo.
 Otázka poremkové reformy stala se okradleným slovem pro vše-
 chny politické strany hlavní před lonstými volbami. Jenže co
 chce v ni podmínkouti jedna strana, tomu brání druhá. V na-
 sí obci se projevila domá saktó: Uroce 1920 před rnosceí bylo
 přiděleno naší obci 21 měříc luk od správy velkostatků ve
 Šumberku (Lichtenšteinské) jako nucený pacht. Pohruš sa-
 to výměra pro velké množství ucházečů byla velice mála, tak-
 že rozdělení její bylo spojens s velkými obličímí a nespokoji-
 ností, obvláště Kalyš žlo o tři vesnice (velkou Hurovou) Rozděleno
 bylo celkem 21 měříc luk mezi 42 domkáře a beremky, takže na
 jednoho připadlo pouze $\frac{1}{2}$ měřice. ^{na poplatků 3250 Kč a 250 Kč správním poplatků} Přidělena luka byla za našimi lou-
 kami zvanými kouty u železničím trati. Tyto louky byly přiděleny
 pouze na trok. Dále byly přiděleny domkářím a beremkám. Špo-
 Hurovi v počtu 19 čtyři ha orné půdy od velkostatků Luického
 č. p. 120 na 4 roky za roční nájem 6250 Kč (a 5 Kč správnímho poplat-
 ku) z jednoho dílce ve výměře 20 arů. Smlouva jest platná od

Poremková
 reforma.

1. října 1920 na 4 roky. Stádelským domkářům a bezzemčákům bylo přiděleno do pachtu 3 větší parcely v stádelském rybníku smlouvanou 1/12 1920 rovněž na 4 roky 2 85 ha orné půdy. Podílensky bylo 9 drobných zemědělců díleci ve výměři 31 arů za roční nájemné 100 Kč a 10 Kč správného poplatku. Dodatečně ještě přiděleno do pachtu 3 stádelským domkářům 1 ha orné půdy v 3 větší parcely rovněž na 4 roky (od 1/12 1920) za roční nájem 62 50 Kč a 5 Kč správného poplatku v 2 arů. Genárským vál. postkořencům, domkářům a bezzemčákům byly přiděleny do pachtu louky ve výměři 2 28 ha na 4 roky za roční nájemné 65 Kč (a 5 Kč správného poplatku) v 1 míry. Smlouva uzavřena 1/12 1920 a podílensky 10 rodin. Při těchto přidělech měli přednost Legionáři a vál. postkořenci: Legionáři v Mho. Hurovi (Navroňskij Josef c. 31, ředitel. přír. uce, Kruša Josef, rolník c. 14, a Hájbnr Štěpán, domkář ve Stáde) obdrželi ještě mimo shora uvedené přiděly ještě vlastní přiděl luk v Jerotíně a více kadej 1 míru za roční 65 Kč a 5 Kč spr. poplatku. Smlouva byla uzavřena 29. května 1921 na 3 roky. Největší hlad po půdě byl částečně širmito přiděly ukořin, ovšem ani zdaleka nespokojil naději v něj kladene. Víděl. po převa- se slibovaly se hory dohly, kadej předpokládal je obarů ráčnou výměru do vlastnictví a ratim po 2 letech obaril kousky půdy a po nejhorší v velkostatku do pachtu. Ve stádelském rybníku na příklad byla do pachtu přidělena část pozemků hranicícet s vesnicí, pro něž velkostatky byl nucen vyarivati ve Stáde vlastního křídace, aby stádelské kousky nespásly cilon úrodu na tomto pozemku. Jinde to nebylo lepší. Na jaré letního roku poda- valy se přihlášky v půdu rozptylenou a v stavební místa. Půden

rozptýlenou byla ona půda, již zůstala psamocena a vydána větších hospodářských celků polních od velkostatků prádelných poremkové reformě. Ho hlavní o půdu poskytl po provedení výkupu alonholýchmi pachtýři. U naší obce podala žádost o přiděl 10 ha rozptýlené půdy - luk. místní, Domovina, prádelní, do domkárů a maloremi dělci s jilým důvěrníkem Dušilem Frankiskem ml. p. čís. 68, vjele. Přímo to podalo 44 jednohlivec přihlásky o 32 ha rozptýlené půdy - vesmís luk u čluňovském rybníku a 3 jednohlivec o 3 ha půdy rozptýlené ve stádelském rybníku. Rovněž obec žádala o přiděl 4 ha luk rozptýlených do vlastnictví a to pro obecničky. Shora uvedení přihlásky o rozptýlenou půdu smely rovněž do vlastnictví a na žádost Domoviny, již žádala o přidělení do pachtu pro své členy. O stavební místa přihlásek v obci vůbec nebylo, jisto jich velkostatek u obce nikde nemá. Obec však žádala o výměnu luk rabraných v čluňovském rybníku za stavební místo u vesnice, již by poskytl dobrovolně jednotlivci. Ho vlastně o křišti pro děti a případně o místo pro stavbu seloerčeny v budovnosti a to původně bylo vyhledáno na perumku p. Škody Josefa, rolníka č. 44, za domkem p. Čelky Josefa č. 30. Hamrově Havi č. 29, a když se vyjednavání nedarilo, svoleno bylo ideální místo na druhém konci vesnice za domkem p. Chrtlika č. 50 na poli p. Vyhnánka Adolfa, rolníka č. 36 a Tufenbachovi Frankisky, rolníci č. 35, asi ve výměře asi 1/2 měřice. Místo ono jest mírně svahovité k jihu, u samé vesnice, pokračuje pro podobně posláním ideální. Majitelé byli ochotni namístiti tato prvotním stavebním místem, majitelé pro ně samé velký význam jako místa stavební, za přiměřenou výměru luk v čluňovském rybníku. Vše pak to p. k. byl sám navrhovatel této p. řízení

1921

úřadní odborný poradce pro zemědělskou reformu při okr. správě politické ve Sumburku p. Tuha je jedním, který chtěl pomínit 1 míru pole 1 třídy za 1 míru luk 1. neb 1. třídy a to ještě jednu hodinu vzdálených, kdežto pomínění pole jest za hodiny. Pisatel jako zastupce obce navrhoval pomínit jako 1:3, to jest za 1 míru pole 3 míry luk vzhledem k vzdálenosti a špatné bonitě luk. Návrh tento podporoval i vřeh. správce lichkovského panství ve Sumburku, ale pro odpor odborného poradce padl a obec rástala bez zájmového kněze.

O výkupech dlouhodobých pachtů se obviňuje pomíním, až budou definitivně provedeny soudy.

Pomíná obce.
dluhů lombardních.

Obecní dluh povstalý úpisem rak. val. půjček stále více a více roste, porovnání od převratu, kdy přestaly se vyplácet úroky z val. půjček, nebyl vůbec nijak umorován, ba ani úroky nebyly placeny obci. Obec se k tímto dluhům jaksi ani příliš nehlásila, neboť vznikly proti její vůli a bez jakékoli spolupráce. Zemský výbor vše obstaral s bankami a obecní výbory podepsaly jen dluhů úpisů zemědělské bance v Brně. Avšak upisování 11. statní půjčky vznikly obcím starosti jak zbavit se těchto lombardních dluhů ve výšce úrokovaných (u Živnobanky 7 1/2% a mimo to různé výlohy činily ještě 1 1/2%, tedy celkem asi 9%, kdežto u České banky Union pouze 5 1/2% a celkem žádné výlohy). Banky totiž musely vydati úpisů rak. val. půjček při upisování 11. statní půjčky bonitním úpisem a žádaly nyní k ná splacení dluhu nebo úpisu na vě 11. statní půjčky obcemi do úschovny jako jistotu na lombardní dluh a úroky p. tohoto úpisu na úschovně dluhu. To ovšem bylo pro obec nepřijatelné a plyšné vyharování jení a obecní zastupitelstvo uznalo se ve schůzi dne 27. března 1921 konané živnobance celý

lombardní dluh splatiti a potřebný k tomu obnos vypůjčiti na dluzní úpis u Obč. záložny. Hnojčick na činný směnění úrok. A tak dluh splacen 1. dubna a potřebný obnos 46.060K vy-
 půjčen z Hnojic. Celkový lombardní dluh obnášel ke dni 1. IV.
 57.560K; avšak 1. IV. b.r. bylo na něj už splaceno 11.500K; takže k
 zaplacení na 1. IV. plynulo 46.060K. Současně byly vydány obci
 4% kom. dluzní úpisů Jemč. banky, jež měla banka spášťavě a vra-
 cny Jemč. bance s jistým doplatkem. Tato práhla obci dluzní
 úpis a jak skončena neblaha záležitosť s obecními rak.
 vál. půjčkami. Ovšem dluh bude ještě několik roků trápit
 obecní finance a připomínati kručku vojny. K shora uvedenému
 dluznímu úpisu Hnojčicki záložny dlužno předotknouti, jež obec
 rářádala u Jemského fin. ředitelství. Při s prominutí kolkov-
 ního, jež by obnášelo při něm 460K. Vysplacen pústal ještě lom-
 bardní dluh osady Stádlá u české banky Union. Olomouci, který ob-
 nášel 1. V. 1921. - 20.018K; ponivadi banka osada nebydala jeden
 úpis rak. vál. půjčky stádelcké a es hlavní, čítá osada obci
 velmi smýny úrok 5 1/2%.

Po lonské opravě školy stádelcké, naváření cesty a
 úpravě toku Hurovky přikročila obec letošního roku k znovu-
 vřívání plotu u hrbitova a u školy, k postavení tělocvičného
 nářadí a 4 návěstrních stábul. Potřebný materiál na ploty byl za-
 koupen z revíru laštanckého asi: 1050 plotnívek a 40 h a 100 plotnívek
 a 50 h, 40 latí za 448K a 35 posěk dubových, dvoumetrových za 338.20K;
 celkem tedy stál materiál na ploty s vyřkarným (31K) 1287K 20h.
 Dovor tohoto materiálu (6 fur a 60K) stál 360K; hrbitku bylo třeba
 25 kg za 273K; pedníkovi za parodivám posěk u hrbitova 90.50K; náde-

řívání plotu
 u hrbitova a u
 školy

1921

nická práce 80Kč, kovářská práce a mistrovi 1502Kč (na hodinu
 pesarovi 4-450Kč učňovi 3-20Kč, mistrovi 28%) takže oba ploty celkem
 stály 3572Kč. Při tom však u školní zahrádky byl plot při-
 řazen úplně nový od pilnice, kdežto ostatní dvě knížka mají
 pouze nové rošty a laty, kdežto plotnívky jsou staré ale pacho-
 valé. Za starý plot u hřbitova bylo stráženo 141Kč a u školy 100Kč.
 Několika dobových rošch dubových bylo povrženo k obdělání kmojiska
 u obecních stávků.

Znovuvřízení
 křesťanského ná-
 rání
 Návěstní tabule.

Po shotovení plotů bylo přikročeno k obnově křesťanské-
 ho nárádčí před školou. Materiál byl přivezen od kovářského mi-
 stro Lakvy z Jochumovic a s ním současně i potřebné sloupky a
 desky pro návěstní tabule. Dřivo potřebné na šilcovik si vyřádalo
 s dovozem (20Kč) nákladu 360Kč a s prací kovářskou a kolářskou i s
 lepenkovou stříškou celkem 880Kč. Nárádčí shotovil velmi včas-
 ně dělejší kovář Olek Hynek č. 52 s pomocníkem, podobně i návěstní
 tabule, jež si vyřádaly celkem nákladu 500Kč. Návěstní tabule
 zřízeny byly čtyři: v močidle proti sově z. Jana, u radnice (úřední),
 u Němcového č. 28, a na sídince proti Kernurověmu. Tím konečně od-
 straněn plošný k lepení plakátů na vrata. Za nalepení plakátů
 stanoven poplatek 5Kč do výměry pět čtverečního metra a 10Kč do 1m².
 Nalepování val si na starost Franta Josef, sedlák č. 72 za popla-
 tek 1Kč. Je starého šilcovíku přivezen u kostela stojan na vyprašo-
 vání křesťanských koberec. Veškeré tyto opravy vyřádaly si nákladu 5000Kč
 a byly provedeny pesarim Olekem v měsíci dubnu a květnu.

Sazení popolu
 na kovářnou.

Při regulovaní řeky Hurovky pod trávníkem od kamen-
 ného mostu až po kovářnou a podobně i staras u panstvího vysázen
 byl obecním sluhou Frantou Františkem popoly v počtu 88 nákla-

dem pba. Rovněž brich obem'u v dovodu byl porovnán a obet
jstelinou a pravou.

Jaro letos si přispívalo. Jima se vyběhčila před vánocemi, takří
vlastně v tomto roce mi žádná nebyla a nešťastný hostinský, který si
před vánocemi nenasekal ledu. Po otvorení roce mi ho ani neviděl.

Jarní polní
práce.

leden a júnor byl velmi mírný, což mílo za následek brzké jaro. Polní
práce započaly kolem 6. března, kdy se doorávalo, co nebylo možno na pod-
zim pro velké suché poraty (bralo se na podzim 3 mi frónim i 2 párami.)

Vlastní setové práce jarní počaly u nás 14. března za krásného jarního
počasí a skončeny byly v několika dnech (do 24. III.) Letošní jaro a částecně
i jima byly ve znamení rosení velkého množství umělých hnojiv

přidělených reparim. Jimo to byl objednan vagon kaimitu pod répu
a v jímě roset. Na jare pak slati primimny byly ve prvímě jopaporo-
vany ledkem, kterého se hojně používalo i pod répu. Pro přikhodné po-
časí jvit velmi pěkný účinek. Rovněž hojně roseto superfosfa-

tu a to na jaring, orimimny i pod répu. Pralíkova akce s hnojivy dít
přimimimny počasí se velmi osvědčila. Po jemimni a osvun - ter asi
20 mir psenice jarky bylo paseto - někteří rolníci přikročili ihned

k setbě répy ještě v múněci březnu, avšak neosvědčilo se to. Museli
ji většinou pavorati, ponivadi velmi zarostla plevelem a sama
opatrě přehárela pro pomimně ještě chladné počasí. S osjimi-

livim setím répy započato začátkem dubna a jemě se pomimně
pěkně připravovala. Současné přikročeno k sárem pemáku, které
se ovim přikřlo jako vřady pro celý duben, ponivadi plyčijně se ještě

v posledním chvátě dila hnoj. Avšak prvímivě podmuli jarní nevypr-
valo dlouho a kdo byl nucen pavoravati répu a znovu sít, byl nucen
u repariti s vyhellou jemu, neboť sluneční paprsky nemilovradně